Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 5 ta' Diċembru 2023
(OR. en)

16394/23

Fajl Interistituzzjonali:
2023/0046(COD)

TELECOM 370
COMPET 1231
MI 1089
CODEC 2406

EŻITU TAL-PROĊEDIMENTI

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
fi:	5 ta' Diċembru 2023
lil:	Delegazzjonijiet
Nru. dok. preċ.:	15664/23
Nru dok. Cion:	6845/23
Suġġett:	Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri biex jonqos il-kost tal-introduzzjoni tan-networks tal-komunikazzjoni elettronika tal-gigabits u li jħassar id-Direttiva 2014/61/UE (l-Att dwar l-Infrastruttura tal-Gigabits) - Approċċ ġenerali (5 ta' Diċembru 2023)

Id-delegazzjonijiet isibu fl-Anness l-approċċ ġenerali tal-Kunsill dwar il-proposta ta' hawn fuq kif approvat mill-Kunsill (Trasport, Telekomunikazzjoni u Enerġija) fit-3991 laqgħa tiegħu li saret fil-5 ta' Diċembru 2023.

L-approċċ ġenerali jistabbilixxi l-pożizzjoni proviżorja tal-Kunsill dwar din il-proposta, u jifforma l-bażi għat-tħejjijiet għan-negozjati mal-Parlament Ewropew.

Anness

2023/0046 (COD)

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar miżuri biex jonqos il-kost tal-introduzzjoni tan-networks tal-komunikazzjoni elettronika tal-gigabits u li jħassar id-Direttiva 2014/61/UE (l-Att dwar l-Infrastruttura tal-Gigabits)

Test b'rilevanza għaż-ŻEE

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 114 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġiżlattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew[1],

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni[2],

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja,

Billi:

(1) Matul l-aħħar deċennju, l-ekonomija diġitali biddlet is-suq intern mill-qiegħ. Il-viżjoni tal-Unjoni hi ta' ekonomija diġitali li tipprovdi benefiċċji ekonomiċi u soċjali sostenibbli bbażati fuq konnettività eċċellenti u sigura għal kulħadd u kullimkien fl-Ewropa. Infrastruttura diġitali ta' kwalità għolja bbażata fuq networks ta' kapaċità għolja ħafna (VHCN) tirfed kważi lis-setturi kollha ta' ekonomija moderna u innovattiva. Għandha importanza strateġika għall-koeżjoni soċjali u territorjali, u b'mod ġenerali għall-kompetittività u t-tmexxija diġitali tal-Unjoni. Għaldaqstant, in-nies u anki s-settur privat u pubbliku jenħtieġ li jkollhom l-opportunità li jkunu parti mill-ekonomija diġitali.

1 ĠU C,, p.
2 ĠU C,, p.

(2) L-evoluzzjoni rapida tat-teknoloġiji, it-tkabbir esponenzjali fit-traffiku tal-broadband u d-domanda dejjem akbar għal konnettività avvanzata b'kapaċità għolja ħafna komplew iħaffu l-pass matul il-pandemija tal-COVID-19. Għalhekk, ħafna mill-miri stabbiliti fl-Aġenda Diġitali tal-2010[3] intlaħqu, iżda saru wkoll obsoleti. Is-sehem tal-unitajiet domestiċi li għandhom aċċess għal veloċitajiet tal-internet ta' 30Mbps żdied minn 58,1% fl-2013 għal 90% fl-2022. Id-disponibbiltà ta' 30Mbps biss ma għadhiex valida għall-futur u mhix allinjata mal-objettivi l-ġodda stabbiliti fid-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[4] biex niżguraw konnettività u disponibbiltà mifruxa ta' networks b'kapaċità għolja ħafna. Għalhekk, fid-Deċiżjoni (UE) 2022/2481 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[5], l-UE stabbiliet miri aġġornati għall-2030 li jikkorrespondu aħjar mal-ħtiġijiet tal-konnettività mistennija tal-futur, u li jipprovdu koperatura tan-networks tal-gigabits lill-unitajiet domestiċi Ewropej kollha, u ż-żoni popolati kollha jkunu koperti bil-5G.

(3) Biex jintlaħqu dawk il-miri, neħtieġu politiki li jħaffu u jnaqqsu l-kostijiet tal-introduzzjoni ta' networks fissi u bla fili b'kapaċità għolja ħafna madwar l-Unjoni, inkluż għall-ippjanar, il-koordinazzjoni u t-tnaqqis xierqa tal-piżijiet amministrattivi.

(4) *imħassar*

(5) L-introduzzjoni ta' networks b'kapaċità għolja ħafna (kif definit fid-Direttiva (UE) 2018/1972) madwar l-Unjoni teħtieġ investiment sostanzjali, li proporzjon sinifikanti minnu hu l-kost tax-xogħlijiet tal-inġinerija ċivili. Il-kondiviżjoni tal-infrastruttura fiżika tillimita l-kostijiet tax-xogħlijiet tal-inġinerija ċivili u tagħmel l-introduzzjoni tal-broadband avvanzat aktar effettiva.

(6) Ħafna mill-kostijiet tal-introduzzjoni ta' VHCN tista' tiġi attribwita għall-ineffiċjenzi fil-proċess tal-introduzzjoni relatati ma': (i) l-użu tal-infrastruttura passiva eżistenti (bħal pajpijiet, toqob u kaxxetti tal-ispezzjoni, arbli, installazzjonijiet tal-antenni, torrijiet u strutturi oħra ta' appoġġ); (ii) il-konġestjonijiet relatati mal-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili; (iii) il-proċeduri amministrattivi onerużi biex jingħataw il-permessi; u (iv) il-konġestjonijiet fl-introduzzjoni tan-networks ġol-bini, li jwasslu għal ostakli finanzjarji kbar, b'mod partikolari fiż-żoni rurali.

---

3 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, 19.05.2010, COM(2010) 245.

4 Id-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2018 li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (ĠU L 321, 17.12.2018, p. 36).

5 Id-Deċiżjoni (UE) 2022/2481 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Diċembru 2022 li tistabbilixxi l-Programm ta' Politika tal-2030 dwar id-Deċennju Diġitali (ĠU L 323, 19.12.2022, p. 4).

(7) Id-Direttiva 2014/61/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[6], adottata b'rispons għall-ħtieġa li jonqsu l-kostijiet tal-introduzzjoni tal-broadband, kienet tinkludi miżuri għall-kondiviżjoni tal-infrastruttura, il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili u t-tnaqqis tal-piżijiet amministrattivi. Biex ikompli jiffaċilita l-introduzzjoni ta' VHCN, inkluż il-fibra u l-5G, il-Kunsill Ewropew, fil-Konklużjonijiet tiegħu dwar it-Tiswir tal-Futur Diġitali tal-Ewropa tad-9 ta' Ġunju 2020, talab li jinħoloq pakkett ta' miżuri addizzjonali li jappoġġaw il-ħtiġijiet attwali u emerġenti tal-introduzzjoni tan-networks, inkluż b'rieżami tad-Direttiva 2014/61/UE.

(8) Il-miżuri stabbiliti fid-Direttiva 2014/61/UE għenu biex jitnaqqsu l-kostijiet tal-introduzzjonijiet tan-networks tal-komunikazzjoni elettronika b'veloċità għolja. Iżda dawn il-miżuri jenħtieġ li jissaħħu biex ikomplu jitnaqqsu l-kostijiet u titħaffef l-introduzzjoni tan-networks.

(9) Il-miżuri maħsuba biex l-infrastrutturi pubbliċi u privati eżistenti jintużaw b'mod aktar effiċjenti u jonqsu l-kostijiet u l-ostakli fit-twettiq tax-xogħlijiet ġodda tal-inġinerija ċivili jenħtieġ li jkunu jikkontribwixxu sostanzjalment biex tkun żgurata introduzzjoni malajr u estensiva ta' VHCN. Dawn il-miżuri jenħtieġ li jżommu kompetizzjoni effettiva mingħajr ma jagħmlu ħsara lis-sikurezza, lis-sigurtà u lill-operat bla xkiel tal-infrastruttura eżistenti.

(10) Xi Stati Membri adottaw miżuri biex inaqqsu l-kostijiet tal-introduzzjoni tal-broadband, inkluż billi jmorru lil hinn mid-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2014/61/UE. Iżda dawk il-miżuri xorta għadhom differenti ħafna fost l-Istati Membri u kisbu riżultati differenti madwar l-Unjoni. Li wħud minn dawk il-miżuri jitwessgħu fl-Unjoni kollha u li jittieħdu miżuri msaħħa ġodda jistgħu jgħinu ferm għal funzjonament aħjar tas-suq uniku diġitali. Barra minn hekk, id-differenzi fir-rekwiżiti regolatorji u l-implimentazzjoni inkonsistenti tar-regoli tal-Unjoni xi drabi jxekklu l-kooperazzjoni bejn il-kumpaniji tal-utilitajiet. Id-differenzi jistgħu wkoll joħolqu ostakli għad-dħul għal impriżi ġodda li jipprovdu jew li huma awtorizzati jipprovdu networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika jew faċilitajiet assoċjati, kif definit fid-Direttiva (UE) 2018/1972 ("operaturi"). Dawn id-differenzi jistgħu wkoll jagħlqu opportunitajiet ġodda tan-negozju, u b'hekk ixekklu l-iżvilupp ta' suq intern għall-użu u l-introduzzjoni ta' infrastrutturi fiżiċi ta' VHCN. Barra minn hekk, il-miżuri notifikati fil-pjanijiet direzzjonali nazzjonali u fir-rapporti tal-implimentazzjoni adottati mill-Istati Membri skont ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2020/1307[7] la jkopru l-oqsma kollha tad-Direttiva 2014/61/UE u lanqas ma jindirizzaw il-kwistjonijiet kollha b'mod konsistenti u sħiħ. Dan minkejja li hu essenzjali li tittieħed azzjoni tul il-proċess kollu tal-introduzzjoni u fost is-setturi kollha biex jitħalla impatt koerenti u sinifikanti.

---

6 Id-Direttiva 2014/61/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 dwar miżuri biex tonqos l-ispiża għall-installazzjoni ta' networks tal-komunikazzjoni elettronika b'veloċità għolja (ĠU L 155, 23.5.2014, p. 1).

7 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2020/1307 tat-18 ta' Settembru 2020 dwar sett ta' għodod komuni tal-Unjoni biex titnaqqas l-ispiża tal-implimentazzjoni ta' networks b'kapaċità għolja ħafna u biex jiġi żgurat aċċess f'waqtu għall-ispettru tar-radju tal-5G li jiffavorixxi l-investiment, sabiex titwitta t-triq għall-konnettività b'appoġġ għall-irkupru ekonomiku mill-kriżi tal-COVID-19 fl-Unjoni (ĠU L 305, 21.9.2020, p. 33).

(11) Dan ir-Regolament għandu l-għan li jsaħħaħ u jarmonizza d-drittijiet u l-obbligi applikabbli madwar l-Unjoni biex iħaffef l-introduzzjoni ta' VHCN u l-koordinazzjoni transsettorjali, inkluż networks ewlenin u lesti għall-5G. Dan ser jgħin lill-impriżi li jipprovdu jew li huma awtorizzati jipprovdu networks ta' komunikazzjoni elettronika sabiex jiksbu ekonomiji ta' skala. Nuqqas ta' konnettività ta' kwalità għolja fl-Unjoni jista' jkollu effett downstream qawwi fuq il-kummerċ transfruntier u l-forniment tas-servizzi, peress li ħafna servizzi jistgħu jingħataw biss fejn ikun hemm network bi prestazzjoni adegwata madwar l-Unjoni. Filwaqt li jiżgura ambjent ekwu mtejjeb, dan ir-Regolament ma jwaqqafx milli jittieħdu regoli nazzjonali aktar stretti jew aktar dettaljati f'konformità mad-dritt tal-Unjoni bil-ħsieb li jippromwovu l-użu konġunt tal-infrastruttura fiżika eżistenti jew jippermettu introduzzjoni aktar effiċjenti ta' infrastruttura fiżika ġdida billi jikkumplimentaw jew imorru lil hinn mid-drittijiet u l-obbligi stabbiliti f'dan ir-Regolament u jipprovdu soluzzjonijiet biex l-objettivi tiegħu jinkisbu aħjar. Pereżempju, l-Istati Membri jistgħu jmorru lil hinn mid-dispożizzjonijiet dwar il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili billi japplikawhom ukoll għall-proġetti ffinanzjati mill-privat jew jeżiġu li tingħata aktar informazzjoni dwar l-infrastruttura fiżika jew ix-xogħlijiet ċivili ppjanati lil punt uniku tal-informazzjoni b'format elettroniku jew billi jiġu applikati skadenzi iqsar, dment li ma jkunux jiksru d-dritt tal-Unjoni, inkluż id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament.

(12) Biex tkun żgurata ċ-ċertezza legali, inkluż fir-rigward tal-miżuri regolatorji speċifiċi imposti skont id-Direttiva (UE) 2018/1972, il-Parti II, it-Titolu II, il-Kapitoli II sa IV u d-Direttiva 2002/77/KE[8], id-dispożizzjonijiet ta' dawn id-direttivi jenħtieġ li jipprevalu fuq dan ir-Regolament. Dan ir-Regolament huwa mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali jżommu jew jintroduċu miżuri li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, bħall-obbligi ta' aċċess għall-wajers fil-bini, f'konformità mad-Direttiva (UE) 2018/1972.

(13) Jista' jkun ferm aktar effiċjenti għall-operaturi, b'mod partikolari għall-parteċipanti ġodda, li jerġgħu jużaw l-infrastruttura fiżika eżistenti, inkluż dik ta' utilitajiet oħra, biex jintroduċu VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati. Dan hu l-każ b'mod partikolari għaż-żoni li ma jkollhom l-ebda network tal-komunikazzjoni elettronika addattat jew li ma jkunx ekonomikament fattibbli li jibnu infrastruttura fiżika ġdida. Barra minn hekk, is-sinerġiji bejn is-setturi jistgħu jnaqqsu b'mod sinifikanti l-ħtieġa ta' xogħlijiet ċivili relatati mal-introduzzjoni tan-networks b'kapaċità għolja ħafna. Dan l-użu mill-ġdid jista' jnaqqas ukoll il-kostijiet soċjali u ambjentali relatati ma' dawn ix-xogħlijiet, bħat-tniġġis, l-istorbju u l-konġestjoni tat-traffiku. Għalhekk, dan ir-Regolament jenħtieġ li jkun japplika għall-operaturi daqskemm għas-sidien jew id-detenturi tad-drittijiet għall-użu ta' infrastruttura fiżika estensiva u mifruxa li tkun adattata biex tilqa' elementi tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi, bħan-networks fiżiċi tal-forniment tal-elettriku, tal-gass, tal-ilma u tad-drenaġġ u s-sistemi tad-drenaġġ, u s-servizzi tat-tisħin u tat-trasport. Fil-każ tad-detenturi tad-drittijiet, dan ma jbiddel l-ebda dritt tal-proprjetà ta' partijiet terzi. Meta applikabbli, jenħtieġ li d-drittijiet tal-inkwilini jitqiesu wkoll għal dak l-għan.

---

8 Id-Direttiva tal-Kummissjoni 2002/77/KE tas-16 ta' Settembru 2002 dwar kompetizzjoni fis-swieq tan-networks u s-servizzi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi (ĠU L 249, 17.9.2002, p. 21).

(14) Biex tittejjeb l-introduzzjoni ta' VHCN fis-suq intern, dan ir-Regolament jenħtieġ li jistabbilixxi drittijiet għall-impriżi li jipprovdu networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika jew il-faċilitajiet assoċjati (inkluż impriżi ta' natura pubblika) li jaċċessaw l-infrastruttura fiżika, irrispettivament mill-post fejn tkun tinsab u b'termini ġusti u raġonevoli, konsistenti mal-eżerċitar normali tad-drittijiet tal-proprjetà. L-obbligu li jingħata aċċess għall-infrastruttura fiżika jenħtieġ li jkun mingħajr preġudizzju għad-drittijiet tas-sid tal-art jew tal-bini fejn tkun tinsab l-infrastruttura.

(15) B'mod partikolari, filwaqt li jitqies l-iżvilupp mgħaġġel tal-fornituri tal-infrastruttura fiżika bla fili, bħall-"kumpaniji tat-torrijiet", u r-rwol dejjem aktar sinifikanti tagħhom bħala fornituri tal-aċċess għal infrastruttura fiżika xierqa biex jiġu installati elementi tan-networks tal-komunikazzjoni elettronika bla fili, bħall-5G, jenħtieġ li d-definizzjoni ta' "operatur tan-network" tiġi estiża lil hinn mill-impriżi li jipprovdu jew li huma awtorizzati biex jipprovdu networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi u l-operaturi ta' tipi oħra ta' networks, bħat-trasport, il-gass jew l-elettriku, biex tkun tinkludi lill-impriżi li jipprovdu faċilitajiet assoċjati, li b'hekk isiru soġġetti għall-obbligi u l-benefiċċji kollha stabbiliti fir-Regolament, għajr id-dispożizzjonijiet rigward l-infrastruttura fiżika ġol-bini u l-aċċess.

(15a) L-Istati Membri jistgħu jestendu l-obbligi stabbiliti f'dan ir-Regolament għal korpi li ma jaqgħux fil-kamp ta' applikazzjoni tiegħu, bħal unitajiet organizzattivi li mhumiex mogħnija bil-liġi b'personalità ġuridika, li għandhom kapaċità ġuridika u li jistgħu jipparteċipaw bis-sħiħ fi tranżazzjonijiet ekonomiċi, jew impriżi li jgawdu minn konċessjoni minn korpi pubbliċi.

(16) Fid-dawl tal-grad baxx ta' differenzjar tagħhom, il-faċilitajiet fiżiċi tan-network spiss ikunu jistgħu jilqgħu firxa wiesgħa ta' elementi tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi fl-istess ħin bla ma jaffettwaw is-servizz ewlieni pprovdut u b'kostijiet minimi ta' adattament. Dawn l-elementi jinkludu dawk li kapaċi jwasslu l-VHCN f'konformità mal-prinċipju tan-newtralità teknoloġika. Għalhekk, l-infrastruttura fiżika, maħsuba biex tilqa' biss elementi oħra tan-networks bla ma ssir element attiv tan-networks hi stess, tista' fil-prinċipju tintuża biex takkomoda kejbils tal-komunikazzjoni elettronika, tagħmir jew xi element ieħor tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi, irrispettivament mill-użu attwali tagħha jew is-sjieda tagħha, it-tħassib tas-sigurtà jew l-interessi kummerċjali futuri tas-sid tal-infrastruttura. L-infrastruttura fiżika tan-networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi tista' fil-prinċipju tintuża wkoll biex takkomoda elementi oħra tan-networks. Għalhekk, f'każijiet xierqa, l-operaturi tan-networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi jistgħu jagħtu aċċess għan-networks tagħhom biex ikunu jistgħu jiġu introdotti networks oħra. Mingħajr preġudizzju għall-insegwiment tal-interess ġenerali speċifiku marbut mal-forniment tas-servizz ewlieni, is-sinerġiji bejn l-operaturi tan-networks jenħtieġ li fl-istess ħin jitħeġġu jikkontribwixxu biex jintlaħqu l-miri diġitali stabbiliti fid-Deċiżjoni (UE) 2022/2481.

(17) Fin-nuqqas ta' eċċezzjoni ġustifikata, l-elementi tal-infrastruttura fiżika li jkunu proprjetà ta' korpi tas-settur pubbliku jew ikkontrollati minnhom, anki meta ma jkunux parti minn network, jistgħu jilqgħu wkoll elementi tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi u f'tali każijiet jenħtieġ li jkunu aċċessibbli biex jiffaċilitaw l-installazzjoni ta' elementi ta' VHCN, b'mod partikolari n-networks bla fili. Eżempji ta' elementi tal-infrastruttura fiżika huma l-bini, inkluż il-bjut tagħhom u parti mill-faċċata tagħhom, id-daħliet għall-bini, u kull assi ieħor, inkluż l-għamara tat-toroq, bħall-arbli tad-dawl, is-sinjali tat-toroq, id-dwal tat-traffiku, il-billboards, infrastruttura tan-nollijiet, il-waqfiet tal-karozzi tal-linja u tat-tramm, u l-istazzjonijiet tal-metrò. Huwa f'idejn l-Istati Membri biex jidentifikaw il-kategoriji speċifiċi ta' infrastruttura fiżika li tkun proprjetà ta' korpi tas-settur pubbliku fit-territorji tagħhom jew ikkontrollata minnhom, fejn l-obbligi tal-aċċess ma jistgħux ikunu japplikaw, pereżempju minħabba raġunijiet ta' valur arkitettoniku, storiku, reliġjuż jew ambjentali.

(18) Dan ir-Regolament għandu jkun mingħajr preġudizzju għal kull salvagwardja speċifika meħtieġa biex jiġu żgurati s-sigurtà nazzjonali, is-sikurezza u s-saħħa pubblika, is-sigurtà u l-integrità tan-networks, b'mod partikolari l-infrastruttura kritika, kif ikun definit fil-liġi nazzjonali, u biex ikun żgurat li s-servizz ewlieni pprovdut mill-operatur tan-network ma jkunx affettwat, b'mod partikolari fin-networks użati għall-forniment tal-ilma għall-konsum mill-bniedem. Madankollu, ir-regoli ġenerali fil-leġiżlazzjoni nazzjonali li jipprojbixxu lill-operaturi tan-networks milli jinnegozjaw l-aċċess għal infrastrutturi fiżiċi minn impriżi li jipprovdu jew li huma awtorizzati jipprovdu networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi jew il-faċilitajiet assoċjati jistgħu jwaqqfu milli jinħoloq suq tal-aċċess għall-infrastruttura fiżika. Għalhekk, jenħtieġ li dawk ir-regoli ġenerali jitneħħew. Fl-istess ħin, il-miżuri stabbiliti f'dan ir-Regolament jenħtieġ li ma jkunux iwaqqfu lill-Istati Membri milli jinċentivaw lill-operaturi tal-utilitajiet biex jagħtu aċċess għall-infrastruttura billi jeskludu d-dħul iġġenerat mill-aċċess għall-infrastruttura fiżika tagħhom meta jikkalkolaw it-tariffi tal-utenti finali għall-attività jew l-attivitajiet ewlenin tagħhom, f'konformità mad-dritt applikabbli tal-Unjoni.

(19) Biex tkun żgurata ċ-ċertezza legali u jiġu evitati piżijiet sproporzjonati fuq l-operaturi tan-networks li jinħolqu bl-applikazzjoni simultanja ta' żewġ reġimi distinti tal-aċċess għall-istess infrastruttura fiżika, l-infrastruttura fiżika soġġetta għall-obbligi tal-aċċess imposti mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali skont id-Direttiva (UE) 2018/1972 jew għall-obbligi tal-aċċess li jirriżultaw bl-applikazzjoni tar-regoli tal-Unjoni dwar l-għajnuna mill-Istat jenħtieġ li ma tkunx soġġetta għall-obbligi tal-aċċess stabbiliti f'dan ir-Regolament sakemm dawk l-obbligi tal-aċċess jibqgħu fis-seħħ. Iżda dan ir-Regolament jenħtieġ li jkun applikabbli meta awtorità regolatorja nazzjonali timponi obbligu tal-aċċess skont id-Direttiva (UE) 2018/1972 li jillimita l-użu li jista' jsir mill-infrastruttura fiżika kkonċernata. Dan jista' jsir, pereżempju, meta operatur li jkun beħsiebu jgħaqqad l-istazzjonijiet bażi, jitlob aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti li għaliha jiġu imposti obbligi tal-aċċess fis-suq tal-aċċess għall-kapaċità ddedikata bl-ingrossa[9].

---

9 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2020/2245 tat-18 ta' Diċembru 2020 dwar is-swieq rilevanti tal-prodotti u tas-servizzi fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika suxxettibbli għal regolamentazzjoni ex ante f'konformità mad-Direttiva (UE) 2018/1972 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi, 18.12.2020, C(2020) 8750 (ĠU L 439, 29.12.2020, p. 23).

(20) Biex tiġi żgurata l-proporzjonalità u jitħarsu l-inċentivi għall-investiment, jenħtieġ li operatur tan-network jew korp tas-settur pubbliku jkollu d-dritt li jirrifjuta l-aċċess għal infrastruttura fiżika speċifika minħabba raġunijiet oġġettivi u ġustifikati. B'mod partikolari, infrastruttura fiżika li għaliha jkun intalab aċċess tista' tkun teknikament mhux adattata minħabba ċirkostanzi speċifiċi, jew minħabba nuqqas ta' spazju disponibbli bħalissa jew il-ħtiġijiet futuri għall-ispazju murija b'suffiċjenza, pereżempju, fi pjanijiet tal-investiment disponibbli għall-pubbliku. Biex tkun evitata kull distorsjoni potenzjali tal-kompetizzjoni jew kull abbuż possibbli tal-kundizzjonijiet għar-rifjut tal-aċċess, jenħtieġ li rifjut bħal dan ikun ġustifikat kif xieraq u bbażat fuq raġunijiet oġġettivi u dettaljati. Pereżempju, dawk ir-raġunijiet ma jitqisux oġġettivi meta impriża li tipprovdi jew li tkun awtorizzata tipprovdi networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi tkun introduċiet infrastruttura fiżika bis-saħħa ta' koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili ma' operatur tan-network li mhux operatur tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi u tirrifjuta li tagħti aċċess abbażi ta' allegat nuqqas ta' disponibbiltà tal-ispazju biex tilqa' l-elementi ta' VHCN li jirriżulta minn deċiżjonijiet meħuda mill-impriża fil-kontroll tagħha. F'każ bħal dan, tista' tinħoloq distorsjoni tal-kompetizzjoni jekk ma jkun hemm l-ebda VHCN ieħor fiż-żona kkonċernata mit-talba tal-aċċess. Bl-istess mod, f'ċirkostanzi speċifiċi, il-kondiviżjoni tal-infrastruttura tista' tipperikola s-sikurezza jew is-saħħa pubblika, l-integrità u s-sigurtà tan-networks, inkluż dik ta' infrastruttura kritika, jew tista' tipperikola l-forniment ta' servizzi li jingħataw primarjament bl-istess infrastruttura. Barra minn hekk, meta l-operatur tan-network ikun diġà jipprovdi mezz alternattiv vijabbli ta' aċċess fiżiku bl-ingrossa passiv għan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi li jissodisfaw il-ħtiġijiet tal-persuna li tfittex l-aċċess, bħall-fibra skura jew is-separazzjoni tal-fibra, l-aċċess għall-infrastruttura fiżika sottostanti jista' jħalli impatt ekonomiku negattiv fuq il-mudell tan-negozju tiegħu, b'mod partikolari fuq dak tal-operaturi bl-ingrossa biss, u l-inċentivi għall-investiment. Dan ir-Regolament ma jżommux lill-Istati Membri milli jimponu restrizzjonijiet fuq il-kundizzjonijiet għar-rifjut tal-aċċess abbażi tal-eżistenza ta' offerta alternattiva ta' fibra skura jew is-separazzjoni tal-fibra fejn tali prodotti ma jikkostitwux, fis-suq rilevanti, mezz alternattiv vijabbli ta' aċċess fiżiku passiv bl-ingrossa għan-networks tal-komunikazzjoni elettronika. Jista' jkun hemm ukoll riskju ta' duplikazzjoni ineffiċjenti tal-infrastruttura fiżika. Il-valutazzjoni tal-natura ġusta u raġonevoli tat-termini u l-kundizzjonijiet għal dawn il-mezzi alternattivi tal-aċċess fiżiku bl-ingrossa jenħtieġ li tqis, fost l-oħrajn, il-mudell tan-negozju sottostanti tal-impriża li tipprovdi jew li hija awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi li jagħtu aċċess u l-ħtieġa li jkun evitat kull rinfurzar tas-saħħa sinifikanti fis-suq, jekk ikun hemm, ta' xi parti; u jekk il-fornitur tal-aċċess jorbotx jew jirraggruppax l-aċċess ma' servizzi li mhumiex assolutament meħtieġa. Biex jiġu ppreservati l-inċentivi għall-investiment u jiġu evitati impatti ekonomiċi negattivi u mhux intenzjonati fuq il-mudell kummerċjali tal-operatur tal-ewwel attur fl-introduzzjoni ta' networks FttP, speċjalment f'żoni rurali, l-Istati Membri jistgħu jipprevedu li meta impriża li tipprovdi jew li tkun awtorizzata biex tipprovdi networks tal-komunikazzjoni elettronika tfittex aċċess għall-uniku network tal-fibra preżenti fiż-żona ta' kopertura fil-mira tagħha, il-fornitur tal-aċċess jista' jirrifjuta l-aċċess għall-infrastruttura fiżika tiegħu jekk jipprovdi, b'termini u kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli, mezz alternattiv vijabbli ta' aċċess attiv bl-ingrossa li jkun xieraq għall-forniment ta' networks b'kapaċità kbira ħafna.

(21) Biex jeħfief l-użu mill-ġdid tal-infrastruttura fiżika eżistenti, meta l-operaturi jitolbu aċċess f'żona speċifikata, l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien tal-infrastruttura fiżika jew jikkontrollawha jenħtieġ li jagħmlu offerta għall-użu kondiviż tal-faċilitajiet tagħhom b'termini u kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli, inkluż il-prezz, sakemm l-aċċess ma jiġix rifjutat minħabba raġunijiet oġġettivi u ġustifikati. Il-korpi tas-settur pubbliku jenħtieġ li jintalbu wkoll joffru aċċess b'termini u kundizzjonijiet nondiskriminatorji. Skont iċ-ċirkostanzi, hemm diversi fatturi li jistgħu jinfluwenzaw il-kundizzjonijiet li skonthom jingħata dan l-aċċess. Dawn il-kundizzjonijiet għandhom jiżguraw li l-fornituri tal-aċċess ikollhom opportunità ġusta biex jiksbu redditu ġust fuq l-investiment u jirkupraw il-kostijiet imġarrba sabiex jipprovdu aċċess, u jistgħu jinkludu: (i) il-kostijiet addizzjonali tal-manutenzjoni u l-adattament; (ii) is-salvagwardji preventivi li jridu jiġu adottati biex jiġu limitati l-effetti negattivi fuq is-sikurezza, is-sigurtà u l-integrità tan-networks; (iii) l-arranġament speċifiċi ta' responsabbiltà fil-każ ta' danni; (iv) l-użu ta' xi sussidju pubbliku mogħti għall-kostruzzjoni tal-infrastruttura, inkluż termini u kundizzjonijiet speċifiċi marbuta mas-sussidju jew previsti fil-liġi nazzjonali f'konformità mad-dritt tal-Unjoni; (v) l-abbiltà li titwassal jew li tinkiseb kapaċità infrastrutturali biex jiġu ssodisfati l-obbligi tas-servizz pubbliku; u (vi) il-limitazzjonijiet li jirriżultaw mid-dispożizzjonijiet nazzjonali maħsuba biex jipproteġu l-ambjent, inkluż il-minimizzazzjoni tal-impatt viżwali fuq l-infrastuttura biex jiġu żgurati l-aċċettazzjoni pubblika u l-introduzzjoni sostenibbli, is-saħħa pubblika, is-sigurtà pubblika jew biex jilħqu l-objettivi tal-ippjanar rurali u urban.

(22) L-investimenti fl-infrastruttura fiżika tan-networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika jew il-faċilitajiet assoċjati jenħtieġ li jikkontribwixxu direttament għall-objettivi stabbiliti fid-Deċiżjoni (UE) 2022/2481 u jevitaw imġiba opportunistika. Għalhekk, kull obbligu tal-aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti jew il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili jenħtieġ li jqis bis-sħiħ għadd ta' fatturi bħal (i) il-vijabbiltà ekonomika ta' dawk l-investimenti abbażi tal-profil tar-riskju tagħhom; (ii) kwalunkwe skeda taż-żmien għar-redditu fuq l-investiment; (iii) kwalunkwe impatt tal-aċċess fuq il-kompetizzjoni downstream u għaldaqstant fuq il-prezzijiet u r-redditu fuq l-investiment; (iv) kwalunkwe deprezzament tal-assi tan-network fil-mument tat-talba tal-aċċess; (v) kwalunkwe każ ta' negozju li jirfed l-investiment, b'mod partikolari fl-infrastruttura fiżika użata għall-forniment tas-servizzi tan-network b'kapaċità għolja ħafna; u (vi) kwalunkwe possibbiltà offruta qabel lill-persuna li kienet qed tfittex l-aċċess, għal introduzzjoni konġunta. Fil-kuntest tad-determinazzjoni tal-prezzijiet, it-termini u l-kundizzjonijiet mill-operaturi tan-networks u mill-korpi tas-settur pubbliku li għandhom jew jikkontrollaw l-infrastruttura fiżika, ċerti kuntratti eżistenti u termini u kundizzjonijiet kummerċjali miftiehma bejn dawk li jfittxu l-aċċess u l-fornituri tal-aċċess jistgħu jintużaw jew mill-fornituri tal-aċċess jew mill-korpi għas-soluzzjoni tat-tilwim bħala fattur ta' valutazzjoni komparattiva biex jiġi ddeterminat jekk il-prezzijiet, it-termini u l-kundizzjonijiet humiex ġusti u raġonevoli, peress li jirriflettu l-prezzijiet u l-kundizzjonijiet tas-suq.

(23) Il-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien tal-infrastruttura fiżika jew jikkontrollawha jistgħu ma jkollhomx biżżejjed riżorsi, esperjenza jew l-għarfien tekniku meħtieġ biex jidħlu f'negozjati mal-operaturi dwar l-aċċess. Biex jiġi ffaċilitat l-aċċess għall-infrastruttura fiżika ta' dawn il-korpi tas-settur pubbliku, jista' jinħatar korp biex jikkoordina t-talbiet tal-aċċess, jipprovdi pariri legali u tekniċi għan-negozjar tat-termini u l-kundizzjonijiet tal-aċċess, u jagħmel l-informazzjoni rilevanti dwar din l-infrastruttura fiżika disponibbli permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. Il-korp ta' koordinazzjoni jista' jappoġġa wkoll lill-korpi tas-settur pubbliku waqt it-tħejjija ta' kuntratti mudell u jimmonitorja l-eżitu u t-tul taż-żmien tal-proċess tat-talbiet tal-aċċess. Il-korp jista' jgħin ukoll jekk jinqala' tilwim dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika li tkun il-proprjetà tal-korpi tas-settur pubbliku jew ikkontrollata minnhom.

(24) L-Istati Membri jistgħu jipprovdu gwida dwar l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika, inkluż iżda mhux biss dwar l-applikazzjoni ta' termini u kundizzjonijiet raġjonevoli. Jenħtieġ li l-fehmiet tal-partijiet ikkonċernati jitqiesu kif xieraq waqt it-tħejjija tal-gwida. Meta l-korpi maħtura biex joħorġu l-gwida jkunu differenti mill-korpi nazzjonali għas-soluzzjoni tat-tilwim, jenħtieġ li l-fehmiet ta' dawn tal-aħħar jitqiesu kif xieraq.

(25) Jenħtieġ li l-operaturi jkollhom aċċess, fuq talba, għal informazzjoni minima dwar l-infrastruttura fiżika u x-xogħlijiet ċivili ppjanati fiż-żona tal-introduzzjoni. Dan jagħtihom iċ-ċans jippjanaw b'mod effettiv l-introduzzjoni ta' VHCN u jiżguraw l-aktar użu effettiv tal-infrastruttura fiżika eżistenti, xierqa għall-implimentazzjoni ta' tali networks, u x-xogħlijiet ċivili ppjanati. Din l-informazzjoni minima hi prerekwiżit biex jiġi vvalutat il-potenzjal għall-użu tal-infrastruttura fiżika eżistenti jew għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili ppjanati f'xi żona speċifika, u biex jonqos id-dannu lil xi infrastruttura fiżika eżistenti. Fid-dawl tal-għadd ta' partijiet ikkonċernati involuti (li jkopru x-xogħlijiet ċivili ffinanzjati pubblikament u mill-privat, kif xieraq, kif ukoll l-infrastruttura fiżika eżistenti) u biex jiġi ffaċilitat l-aċċess għal dik l-informazzjoni (bejn is-setturi u l-fruntieri), l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku soġġetti għall-obbligi tat-trasparenza jenħtieġ li jagħmlu disponibbli minnufih, sal-iskadenza, tali informazzjoni minima aġġornata permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. Dan ser jissimplifika l-ġestjoni tat-talbiet tal-aċċess għal din l-informazzjoni filwaqt li l-operaturi jkunu jistgħu jesprimu l-interess tagħhom fl-aċċess għal infrastruttura fiżika jew fil-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili, li għalihom l-għażla taż-żmien tkun kritika. L-informazzjoni minima dwar ix-xogħlijiet ċivili ppjanati jenħtieġ li ssir disponibbli permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni malli din l-informazzjoni tkun disponibbli għall-operatur tan-networks ikkonċernat u, fi kwalunkwe każ u meta jkun hemm bżonn xi permessi, fi żmien tliet (3) xhur qabel ma l-applikazzjoni għall-permess tiġi sottomessa l-ewwel darba lill-awtoritajiet kompetenti.

(26) L-informazzjoni minima jenħtieġ li tkun disponibbli minnufih permezz tal-punt uniku tal-informazzjoni b'termini proporzjonati, nondiskriminatorji u trasparenti biex l-operaturi jkunu jistgħu jissottomettu t-talbiet tagħhom għall-informazzjoni. Il-punt uniku tal-informazzjoni jista' jkun jikkonsisti f'repożitorju tal-informazzjoni b'format elettroniku li jipprovdi aċċess għall-informazzjoni jew li jagħmilha disponibbli u jagħti l-possibbiltà li jsiru talbiet online permezz tal-għodod diġitali, bħal paġni web, indirizzi elettroniċi, applikazzjonijiet diġitali u pjattaformi diġitali. L-informazzjoni disponibbli tista' tkun limitata biex tiżgura s-sigurtà u l-integrità tan-networks, b'mod partikolari dik tal-infrastruttura kritika, is-sigurtà nazzjonali, jew biex tħares sigrieti kummerċjali u operattivi leġittimi. Il-punt uniku tal-informazzjoni ma għandux għalfejn iżomm l-informazzjoni, diment li dan jiżgura li jipprovdi konnessjonijiet għal għodod diġitali oħra, bħal portali web, bażijiet ta' data tal-pjattaformi diġitali jew applikazzjonijiet diġitali, li jaħżnu l-informazzjoni. Għaldaqstant, jistgħu jiġu previsti mudelli differenti għal punt uniku tal-informazzjoni. Il-punt uniku tal-informazzjoni jista' jipprovdi funzjonalitajiet addizzjonali, bħal aċċess għal informazzjoni addizzjonali jew appoġġ għall-proċess tat-talbiet tal-aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti jew għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili.

(27) Barra minn hekk, jekk it-talba tkun raġonevoli, b'mod partikolari jekk tkun meħtieġa għall-kondiviżjoni tal-infrastrutturi fiżiċi eżistenti jew għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili, l-operaturi jenħtieġ li jingħataw il-possibbiltà li jagħmlu stħarriġiet fuq il-post u jitolbu informazzjoni dwar ix-xogħlijiet ċivili ppjanati b'kundizzjonijiet trasparenti, proporzjonati u nondiskriminatorji u mingħajr preġudizzju għas-salvagwardji adottati biex jitħarsu s-sigurtà u l-integrità tan-networks, il-protezzjoni tal-kunfidenzjalità, u s-sigrieti operattivi u kummerċjali.

(28) Jenħtieġ li tiġi inċentivata t-trasparenza avvanzata tax-xogħlijiet ċivili ppjanati permezz tal-punti uniċi tal-informazzjoni. Dan jista' jsir billi l-operaturi jiġu ridirezzjonati għal din l-informazzjoni kull meta din tkun disponibbli. It-trasparenza tista' tiġi infurzata wkoll billi l-applikazzjonijiet għall-għoti tal-permessi jsiru soġġetti għal fatt li l-ewwel issir disponibbli l-informazzjoni dwar ix-xogħlijiet ċivili ppjanati permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

(29) Id-diskrezzjoni li għandhom l-Istati Membri biex jallokaw il-funzjonijiet tal-punti uniċi tal-informazzjoni lil aktar minn korp kompetenti wieħed jenħtieġ li ma tkunx taffettwa l-abbiltà tagħhom li jaqdu b'mod effettiv dawk il-funzjonijiet. Meta jiġu stabbiliti aktar minn punt uniku tal-informazzjoni wieħed fi Stat Membru, punt tad-dħul diġitali nazzjonali uniku li jkollu interfaċċa komuni għall-utenti jenħtieġ li jkun jiżgura aċċess bla xkiel għall-punti uniċi tal-informazzjoni kollha b'mezzi elettroniċi. Il-punt uniku tal-informazzjoni jenħtieġ li jkun diġitalizzat għalkollox u jipprovdi aċċess faċli għall-għodod diġitali rilevanti. B'hekk, l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku jkunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom u jikkonformaw mal-obbligi stabbiliti f'dan ir-Regolament. Dan jinkludi aċċess rapidu għall-informazzjoni minima dwar l-infrastruttura fiżika eżistenti u x-xogħlijiet ċivili ppjanati, kundizzjonijiet ġenerali tal-operaturi tan-network għall-aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti, proċeduri amministrattivi elettroniċi għall-għoti tal-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ, u l-kundizzjonijiet u l-proċeduri applikabbli. Bħala parti minn din l-informazzjoni minima, il-punt uniku tal-informazzjoni jenħtieġ li jagħti aċċess għal informazzjoni ġeoreferenzjata dwar il-lokalizzazzjoni tal-infrastruttura fiżika eżistenti u x-xogħlijiet ċivili ppjanati. Biex jiffaċilitaw dan, l-Istati Membri jenħtieġ li jipprovdu għodod diġitali awtomatizzati għas-sottomissjoni tal-informazzjoni ġeoreferenzjata u għodod tal-konverżjoni għall-formati tad-data appoġġati. Dawn jistgħu jsiru disponibbli għall-operaturi tan-networks u għall-korpi tas-settur pubbliku responsabbli biex jipprovdu din l-informazzjoni permezz tal-punt uniku tal-informazzjoni. Barra minn hekk, meta d-data tal-lokalizzazzjoni ġeoreferenzjata tkun disponibbli b'għodod diġitali oħra, bħall-Ġeoportal INSPIRE skont id-Direttiva 2007/2/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[10], il-punt uniku tal-informazzjoni jista' jipprovdi aċċess faċli lill-utenti għal din l-informazzjoni.

[10] Id-Direttiva 2007/2/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Marzu 2007 li tistabbilixxi Infrastruttura għall-Informazzjoni Ġeografika fil-Komunità Ewropea (INSPIRE) (ĠU L 108, 25.4.2007, p. 1).

(30) Biex ikunu żgurati l-proporzjonalità u s-sigurtà, ir-rekwiżit li ssir disponibbli informazzjoni dwar l-infrastruttura fiżika eżistenti permezz tal-punt uniku tal-informazzjoni ma hemmx bżonn li jkun japplika għall-istess raġunijiet bħal dawk li jiġġustifikaw rifjut ta' talba tal-aċċess. Barra minn hekk, li ssir disponibbli l-informazzjoni dwar l-infrastruttura fiżika eżistenti permezz tal-punt uniku tal-informazzjoni jista', f'każijiet speċifiċi ħafna, ikun oneruż jew sproporzjonat għall-operaturi tan-networks u għall-korpi tas-settur pubbliku. Dan jista' jinqala' pereżempju meta l-immappjar tal-assi rilevanti jkun għadu mhux disponibbli u l-immappjar ikun jiswa ħafna flus jew meta t-talbiet tal-aċċess ikunu mistennija jkunu baxxi ħafna f'ċerti żoni ta' Stat Membru jew fir-rigward ta' ċerta infrastruttura fiżika speċifika. Meta jidher li l-għoti tal-informazzjoni jkun sproporzjonat abbażi ta' analiżi tal-kostbenefiċċji, l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku jenħtieġ li ma jkunux obbligati jagħmlu din l-informazzjoni disponibbli. L-Istati Membri jenħtieġ li jwettqu din l-analiżi tal-kostbenefiċċji abbażi ta' konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati dwar it-talba tal-aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti, u l-analiżi jenħtieġ li tiġi aġġornata regolarment. Il-proċess ta' konsultazzjoni u l-eżitu tiegħu jenħtieġ li jkunu disponibbli għall-pubbliku permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

(31) Biex tkun żgurata l-konsistenza, il-korpi kompetenti li jwettqu l-funzjonijiet tal-punt uniku tal-informazzjoni, l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali li jwettqu l-kompiti tagħhom skont id-Direttiva (UE) 2018/1972 jew awtoritajiet kompetenti oħra, bħall-awtoritajiet lokali, reġjonali jew nazzjonali responsabbli mill-katast jew mill-implimentazzjoni tad-Direttiva 2007/2/KE (INSPIRE), jenħtieġ li jikkonsultaw u jikkooperaw kif xieraq bejniethom. Din il-kooperazzjoni jenħtieġ li ssir bl-iskop li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-isforzi għall-konformità mal-obbligi tat-trasparenza fuq l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku, inkluż l-impriżi deżinjati b'saħħa sinifikanti fis-suq (operaturi "SMP"), biex jagħmlu l-informazzjoni dwar l-infrastruttura fiżika tagħhom disponibbli; Meta jkun meħtieġ sett differenti ta' data dwar l-infrastruttura fiżika tal-operatur SMP, din il-kooperazzjoni jenħtieġ li tirriżulta fl-istabbiliment ta' interkonnessjonijiet u sinerġiji utli bejn il-bażi ta' data relatata mal-SMP u l-punt uniku tal-informazzjoni u prattiki komuni proporzjonati tal-ġbir tad-data u l-forniment tad-data biex jinkisbu riżultati li jkunu komparabbli faċilment. Il-kooperazzjoni jenħtieġ li taqdi l-għan ukoll li tiffaċilita l-aċċess għall-informazzjoni dwar l-infrastruttura fiżika, fid-dawl taċ-ċirkostanzi nazzjonali. Jekk l-obbligi regolatorji jiġu modifikati jew irtirati, il-partijiet affettwati jenħtieġ li jkunu jistgħu jaqblu dwar l-aħjar soluzzjonijiet biex jadattaw il-ġbir u l-forniment tad-data dwar l-infrastruttura fiżika għar-rekwiżiti regolatorji ġodda applikabbli.

(32) L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-obbligu tat-trasparenza għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili ma japplikax għax-xogħlijiet ċivili minħabba raġunijiet ta' sigurtà nazzjonali jew f'emerġenza. Dan jista' jkun il-każ, għax-xogħlijiet ċivili mwettqa meta jkun hemm riskju ta' periklu pubbliku minħabba proċessi ta' degradazzjoni għax-xogħlijiet tal-inġinerija ċivili u l-installazzjonijiet assoċjati tagħhom, li jinqalgħu minħabba fatturi naturali jew umani qerrieda u li jkunu meħtieġa biex tkun żgurata s-sikurezza jew id-demolizzjoni tagħhom. Minħabba raġunijiet tat-trasparenza, l-Istati Membri jenħtieġ li jagħmlu disponibbli t-tipi ta' xogħlijiet ċivili li jaqgħu f'dawk iċ-ċirkostanzi permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

(33) Biex ikun żgurat iffrankar sinifikanti u jitnaqqsu kemm jista' jkun l-inkonvenjenzi fiż-żona affettwata bl-introduzzjoni ta' networks ġodda tal-komunikazzjonijiet elettroniċi, jenħtieġ li jiġu pprojbiti l-limitazzjonijiet regolatorji li, bħala regola ġenerali, jipprevjenu n-negozjar fost l-operaturi tan-networks ta' ftehimiet tal-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili biex jintroduċu VHCN. Jekk ix-xogħlijiet ċivili ma jiġux iffinanzjati b'mezzi pubbliċi, dan ir-Regolament jenħtieġ li jkun mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-operaturi tan-networks jikkonkludu ftehimiet ta' koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili skont il-pjanijiet tal-investiment u tan-negozju tagħhom stess u l-għażla taż-żmien ippreferuta tagħhom.

(34) L-Istati Membri jenħtieġ li jimmassimizzaw ir-riżultati tax-xogħlijiet ċivili ffinanzjati għalkollox jew parzjalment b'mezzi pubbliċi, billi jisfruttaw l-esternalitajiet pożittivi ta' dawk ix-xogħlijiet fis-setturi kollha u jiżguraw opportunitajiet indaqs għall-kondiviżjoni tal-infrastruttura fiżika disponibbli u ppjanata biex jiġu introdotti VHCN. L-iskop ewlieni tax-xogħlijiet ċivili ffinanzjati b'mezzi pubbliċi jenħtieġ li ma jiġix affettwat ħażin. Iżda t-talbiet fil-ħin u raġonevoli għall-koordinazzjoni tal-introduzzjoni tal-elementi ta' VHCN jenħtieġ li jiġu ssodisfati mill-operatur tan-networks li jwettaq ix-xogħlijiet ċivili kkonċernati direttament jew indirettament (pereżempju b'sottokuntrattur) b'termini proporzjonati, nondiskriminatorji u trasparenti. Pereżempju, l-operatur rikjedenti jenħtieġ li jkopri kull kost addizzjonali, inkluż dawk ikkawżati minn dewmien, u jżomm il-bidliet fil-pjanijiet oriġinali għal minimu. Dawk id-dispożizzjonijiet jenħtieġ li ma jkunux jaffettwaw id-dritt tal-Istati Membri li jirriżervaw il-kapaċità għan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi anki meta ma jsirux talbiet speċifiċi. B'hekk, l-Istati Membri ser ikunu jistgħu jissodisfaw id-domanda futura għall-infrastrutturi fiżiċi biex jimmassimizzaw il-valur tax-xogħlijiet ċivili jew biex jadottaw miżuri li jagħtu drittijiet simili lill-operaturi ta' tipi oħra tan-networks, bħat-trasport, il-gass jew l-elettriku, biex jikkoordinaw ix-xogħlijiet ċivili.

(35) Xi drabi, b'mod partikolari għall-introduzzjonijiet fiż-żoni rurali, imbiegħda jew b'popolazzjoni baxxa, l-obbligu tal-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili jista' jirriskja l-vijabbiltà finanzjarja ta' dawn l-introduzzjonijiet u eventwalment jiddiżinċentiva l-investimenti mwettqa skont it-termini tas-suq. Għalhekk, talba lil impriża li tipprovdi jew li hi awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi biex tikkoordina xogħlijiet ċivili tista' titqies bħala mhux raġonevoli f'ċirkostanzi speċifiċi. Dan jenħtieġ li jkun il-każ, b'mod partikolari, meta l-impriża rikjedenti li tipprovdi jew li hi awtorizzata tipprovdi networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi ma tkunx iddikjarat l-intenzjoni tagħha li tintroduċi VHCN f'dik iż-żona (bħala introduzzjoni ġdida, aġġornament jew estensjoni ta' network) u kien hemm previżjoni jew stedina biex tiġi dikjarata l-intenzjoni li f'ċerti żoni deżinjati jiġu introdotti VHCN (skont l-Artikolu 22 tad-Direttiva (UE) 2018/1972) jew konsultazzjoni pubblika skont ir-regoli tal-Unjoni dwar l-għajnuna mill-Istat. Jekk ikun hemm aktar minn waħda minn dawk il-previżjonijiet, l-istediniet u/jew il-konsultazzjonijiet pubbliċi, jenħtieġ li jiġi kkunsidrat biss in-nuqqas ta' espressjoni ta' interess fl-aktar okkażjoni reċenti li tkopri l-perjodu li matulu ssir it-talba għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili. Biex tkun żgurata l-possibbiltà ta' aċċess għall-infrastruttura introdotta fil-futur, l-impriża li tipprovdi jew li hi awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi u li tkun ser twettaq ix-xogħlijiet ċivili jenħtieġ li tiżgura li ser tintroduċi infrastruttura fiżika b'kapaċità biżżejjed, filwaqt li tqis ir-rekwiżiti tal-kapaċità espressi mill-impriża li titlob il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili u, meta jkun xieraq, il-gwida pprovduta mill-Istati Membri. Dan hu mingħajr preġudizzju għar-regoli u l-kundizzjonijiet marbuta mal-assenjar tal-fondi pubbliċi u l-applikazzjoni tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat.

(35b) L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament dwar il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili, inkluż it-trasparenza, għal xogħlijiet ċivili b'ambitu limitat, bħal f'termini ta' valur, daqs jew durata. Dan jista' jkun pereżempju, għal xogħlijiet ċivili li jieħdu inqas minn 48 siegħa, bl-użu ta' microtrenching jew li jkunu ta' natura ta' emerġenza.

(36) L-Istati Membri jistgħu jipprovdu gwida dwar l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili, inkluż iżda mhux biss dwar it-tqassim proporzjonat tal-kostijiet. Il-fehmiet tal-partijiet ikkonċernati u tal-korpi nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim jenħtieġ li jitqiesu kif xieraq waqt it-tħejjija tal-gwida.

(37) Koordinazzjoni effettiva tista' tgħin biex jitnaqqsu l-kostijiet u d-dewmien kif ukoll it-tfixkil fl-introduzzjonijiet, li jista' jiġi kkawżat minn problemi fuq il-post. Eżempju wieħed meta l-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili tista' tipprovdi benefiċċji ċari hu l-proġetti transsettorjali fi ħdan iżda mhux limitati għan-network Trans-Ewropew tal-Enerġija (TEN-E) u dak tat-Trasport Trans-Ewropew (TEN-T), bħal pereżempju jiġu introdotti kurituri tal-5G tul il-mogħdijiet tat-trasport, bħat-toroq, il-linji ferrovjarji u l-passaġġi fuq l-ilma interni. Dawn il-proġetti spiss jistgħu jkunu jeħtieġu wkoll koordinazzjoni tad-disinn jew kodisinn abbażi ta' kooperazzjoni bikrija bejn il-parteċipanti tal-proġett. Bħala parti mill-kodisinn, il-partijiet ikkonċernati jistgħu jaqblu minn qabel fuq il-mogħdijiet tal-introduzzjoni tal-infrastruttura fiżika u fuq it-teknoloġija u t-tagħmir li jridu jintużaw, qabel il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili. Għalhekk, it-talba għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili jenħtieġ li tiġi ppreżentata mill-aktar fis possibbli.

(38) Jista' jkun hemm bżonn għadd ta' permessi differenti għall-introduzzjoni tal-elementi tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi jew il-faċilitajiet assoċjati biex jitħarsu l-interessi ġenerali nazzjonali u tal-Unjoni. Dawn jistgħu jinkludu t-tħaffir, il-kostruzzjoni, l-ippjanar urban, il-permessi ambjentali u oħrajn, kif ukoll id-drittijiet ta' passaġġ. L-għadd ta' permessi u d-drittijiet ta' passaġġ meħtieġa għall-introduzzjoni ta' tipi differenti ta' networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi jew il-faċilitajiet assoċjati, u l-karattru lokali tal-introduzzjonijiet jistgħu jinvolvu l-applikazzjoni ta' proċeduri u kundizzjonijiet differenti, li jistgħu jikkawżaw diffikultajiet fil-introduzzjoni tan-networks. Għalhekk, biex tiġi ffaċilitata l-introduzzjoni, ir-regoli kollha dwar il-kundizzjonijiet u l-proċeduri applikabbli għall-għoti tal-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ jenħtieġ li jiġu razzjonalizzati u jkunu konsistenti fil-livell nazzjonali. Filwaqt li jitħares id-dritt ta' kull awtorità kompetenti li tkun involuta u żżomm il-prerogattivi tagħha fit-teħid tad-deċiżjonijiet f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà, l-informazzjoni kollha dwar il-proċeduri u l-kundizzjonijiet ġenerali applikabbli għall-għoti tal-permessi għax-xogħlijiet ċivili u d-drittijiet ta' passaġġ jenħtieġ li tkun disponibbli permezz ta' punti uniċi tal-informazzjoni. Dan jista' jnaqqas il-kumplessità u jżid l-effiċjenza u t-trasparenza għall-operaturi kollha u b'mod partikolari għall-parteċipanti ġodda u l-operaturi iżgħar mhux attivi f'dik iż-żona. Barra minn hekk, l-operaturi jenħtieġ li jkollhom id-dritt li jissottomettu t-talbiet tagħhom għall-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ b'format elettroniku permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. Jenħtieġ li kull awtorità kompetenti żżomm lill-applikanti infurmati, f'format elettroniku, dwar l-istatus attwali tal-applikazzjonijiet għal permess li hija kompetenti li tittratta, inkluż jekk il-permess ikunx ingħata jew ġie rrifjutat, u tiżgura li din l-informazzjoni tkun aċċessibbli għall-applikant permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

(39) Il-proċeduri tal-għoti tal-permessi jenħtieġ li ma jkunux ostakli għall-investiment u ma jagħmlux ħsara lis-suq intern. Għalhekk, l-Istati Membri jenħtieġ li jiżguraw li deċiżjoni dwar jekk għandhomx jingħataw permessi jew le għall-introduzzjoni ta' elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati ssir disponibbli fi żmien erba' xhur mill-wasla tat-talba sħiħa għall-permess. Id-dritt tal-Unjoni jew il-liġi nazzjonali li jipprevedu skadenzi jew obbligi speċifiċi oħra għat-twettiq xieraq tal-proċedura, bħal konsultazzjoni pubblika meħtieġa fi proċedura amministrattiva biex jingħata permess ambjentali jew proċedimenti ta' appell, li huma applikabbli għall-proċedura tal-għoti tal-permessi jenħtieġ li jipprevalu fuq l-iskadenza stabbilita f'dan ir-Regolament. L-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ li ma jillimitawx, ma jfixklux u ma jagħmlux l-introduzzjoni ta' VHCN jew tal-faċilitajiet assoċjati ekonomikament inqas attraenti. B'mod speċifiku, dawn jenħtieġ li ma jwaqqfux lill-proċeduri tal-għoti tal-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ milli jipproċedu b'mod paralleli, meta possibbli, jew li ma jeġiżux, meta ma jkunx ġustifikat, li l-operaturi jiksbu tip wieħed ta' awtorizzazzjoni qabel ma jkunu jistgħu japplikaw għal tipi oħra ta' awtorizzazzjonijiet. L-awtoritajiet kompetenti jenħtieġ li jiġġustifikaw kull rifjut għall-għoti tal-permessi jew id-drittijiet ta' passaġġ fil-kompetenza tagħhom, abbażi ta' kundizzjonijiet oġġettivi, trasparenti, nondiskriminatorji u proporzjonati.

(40) Biex ikun evitat dewmien bla bżonn, l-awtoritajiet kompetenti jridu jiddeterminaw il-kompletezza tat-talba għall-permess fi żmien 20-il jum tax-xogħol mill-wasla tagħha. It-talba għall-permess jenħtieġ li titqies sħiħa, jekk l-awtorità kompetenti ma tistedinx lill-applikant jipprovdi xi informazzjoni nieqsa f'dak il-perjodu. Meta, minbarra l-permessi, ikunu meħtieġa drittijiet ta' passaġġ għall-introduzzjoni ta' elementi ta' VHCN, l-awtoritajiet kompetenti, b'deroga mill-Artikolu 43 tad-Direttiva (UE) 2018/1972, jenħtieġ li jagħtu tali drittijiet ta' passaġġ fi żmien erba' xhur mill-wasla tat-talba, għajr f'każijiet ta' esproprjazzjoni. Id-drittijiet l-oħra ta' passaġġ li mhumiex meħtieġa flimkien mal-permessi għax-xogħlijiet ċivili jenħtieġ li jibqgħu jingħataw fi żmien sitt xhur f'konformità mal-Artikolu 43 tad-Direttiva (UE) 2018/1972.

(41) Jenħtieġ li l-Istati Membri, f'konformità mal-liġi nazzjonali, jispeċifikaw kategoriji ta' infrastruttura (bħal arbli, antenni, arbli u kanali taħt l-art) li jeħtieġ li ma jiġux soġġetti għal permessi tal-bini, permessi għat-tħaffir jew tipi oħra ta' permessi. Dan jista' jkun il-każ ukoll għal aġġornamenti tekniċi tax-xogħlijiet tal-manutenzjoni jew l-installazzjonijiet eżistenti, xogħlijiet ċivili fuq skala żgħira, bħat-tħaffir ta' trinek, u t-tiġdid tal-permessi.

(42) Biex ikun żgurat li l-proċeduri tal-għoti ta' dawn il-permessi u drittijiet ta' passaġġ jitlestew fi skadenzi raġonevoli, kif jidher minn ċerti prattiki ta' modernizzazzjoni u prattiki amministrattivi tajbin fil-livell nazzjonali, hu meħtieġ li jitfasslu prinċipji għas-simplifikazzjoni amministrattiva. Dan jista' jinkludi, fost l-oħrajn, li l-obbligu ta' awtorizzazzjoni minn qabel jiġi limitat għall-każijiet meta jkun essenzjali.

(43) Biex tiġi ffaċilitata l-introduzzjoni tal-elementi ta' VHCN, kull tariffa relatata ma' permess, għajr id-drittijiet ta' passaġġ, jenħtieġ li tkun limitata għall-kostijiet amministrattivi relatati mal-ipproċessar tat-talba għall-permess skont il-prinċipji stabbiliti fl-Artikolu 16 tad-Direttiva (UE) 2018/1972. Fil-każ tad-drittijiet ta' passaġġ, japplikaw id-dispożizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 42 u 43 tad-Direttiva (UE) 2018/1972. Dan ma jinkludix kostijiet anċillari, mhux relatati mal-ipproċessar tat-talba għal permess, pereżempju għad-deprezzament, it-tiswija jew is-sostituzzjoni tal-infrastruttura pubblika li tirriżulta minnha; jew miżuri biex tiġi żgurata s-sikurezza pubblika matul ix-xogħlijiet ċivili imposti mill-korpi tas-settur pubbliku fuq l-operatur f'konformità mal-liġi nazzjonali.

(44) Biex jintlaħqu l-miri stabbiliti fid-Deċiżjoni (UE) 2022/2481 jeħtieġ li, sal-2030, l-utenti finali kollha fil-postijiet fissi jkunu koperti minn network tal-gigabits [...] sal-punt tat-terminazzjoni tan-network, u ż-żoni popolati kollha jkunu koperti minn networks bla fili ta' veloċità għolja tal-ġenerazzjoni li jmiss bi prestazzjoni mill-inqas ekwivalenti għal dik tal-5G, f'konformità mal-prinċipju tan-newtralità teknoloġika. Jenħtieġ li jiġi ffaċilitat il-forniment tan-networks tal-gigabits sal-utent finali permezz ta' teknoloġija bbażata fuq il-fibra, moderna u valida għall-futur, adatta, b'mod partikolari, għall-infrastruttura fiżika ġol-bini moderna u valida għall-futur, il-punt ta' aċċess tal-bini u l-wajers ġol-bini. It-tħejjija ta' kanali żgħar waqt il-kostruzzjoni tal-bini għandu biss kost inkrementali limitat, filwaqt li t-tagħmir tal-bini b'infrastruttura tal-gigabits jista' jirrappreżenta parti sinifikanti mill-kost tal-introduzzjoni tan-networks tal-gigabits. Għalhekk, il-binjiet ġodda kollha jew il-binjiet soġġetti għal rinnovazzjoni kbira li tinkludi modifiki strutturali tal-infrastruttura fiżika ġol-bini sħiħa jew parti sinifikanti minnha, jenħtieġ li jkunu attrezzati b'infrastruttura fiżika, punt ta' aċċess tal-bini faċilment aċċessibbli għal impriża waħda jew aktar li tipprovdi jew hija awtorizzata li tipprovdi networks pubbliċi ta' komunikazzjonijiet elettroniċi u wajers tal-fibra ġol-bini, li jippermetti l-konnessjoni tal-utenti finali b'veloċitajiet tal-gigabits. Barra minn hekk, l-iżviluppaturi tal-bini jenħtieġ li jħejju pajpijiet vojta minn kull abitazzjoni sal-punt ta' aċċess tal-bini, li jkun jinsab ġol-bini b'ħafna abitazzjonijiet jew fuq barra, li jippermetti konnessjonijiet sal-punti tat-terminazzjoni tan-network, jew, f'dawk l-Istati Membri fejn huwa permess li l-punt tat-terminazzjoni tan-network jitpoġġa barra mill-post partikolari tal-utent finali, sal-punt fiżiku fejn l-utent finali jikkonnettja biex jaċċessa n-network pubbliku. Ir-rinnovazzjonijiet kbar tal-bini eżistenti fil-post tal-utent finali biex titjieb il-prestazzjoni tal-enerġija (skont id-Direttiva 2010/31/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[11]) huma opportunità ta' modernizzazzjoni biex dawk il-binjiet jiġu attrezzati wkoll b'infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, wajers tal-fibra ġol-bini u punt ta' aċċess tal-bini.

(44a) Il-punt ta' aċċess tal-bini jenħtieġ li jkun faċilment aċċessibbli minn diversi operaturi, jiġifieri, aċċessibbli mingħajr sforz eċċessiv, speċjalment f'każijiet meta jkun jinsab fil-bini, mingħajr ma jinħoloq jew jiġi ffaċilitat monopolju fil-bini.

---

11 Id-Direttiva 2010/31/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Mejju 2010 dwar ir-rendiment tal-bini fl-użu tal-enerġija (ĠU L 153, 18.6.2010, p. 13).

(44b) Id-dispożizzjonijiet dwar l-infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, il-punt ta' aċċess tal-bini lest għall-fibra u l-wajers ma jipprekludux il-preżenza ta' tip ieħor ta' teknoloġija fi ħdan l-istess infrastruttura fiżika ġol-bini. Jenħtieġ li dawn id-dispożizzjonijiet ma jaffettwawx id-dritt tas-sidien tal-bini li jgħammru l-bini b'wajers fil-bini flimkien mal-fibra, b'infrastruttura fiżika ġol-bini addizzjonali li kapaċi tospita wajers flimkien mal-fibra jew elementi oħra tan-networks tal-komunikazzjoni elettronika.

(45) Il-prospett li l-bini jiġi attrezzat b'infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, [...]punt ta' aċċess tal-bini lesta għall-fibra jew wajers tal-fibra ġol-bini jista' jitqies sproporzjonat mil-lat ta' kostijiet f'każijiet speċifiċi, bħal għal xi abitazzjonijiet uniċi ġodda jew għall-bini li jkunu qed isirulu xogħlijiet kbar ta' rinnovazzjoni. Dan jista' jiġi bbażat fuq raġunijiet oġġettivi, bħal stimi tal-kostijiet imfassla apposta, raġunijiet ekonomiċi marbuta mal-post, jew raġunijiet ta' konservazzjoni tal-wirt jew ambjentali (pereżempju għal kategoriji speċifiċi ta' monumenti).

(46) Ix-xerrejja u l-inkwilini prospettivi jibbenefikaw mill-identifikazzjoni ta' bini li jkun attrezzat b'infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, punt ta' aċċess tal-bini lesta għall-fibra u wajers tal-fibra ġol-bini u li għalhekk għandu potenzjal konsiderevoli li jiffrankalhom il-kostijiet. Jenħtieġ li tiġi promossa wkoll it-tħejjija tal-bini għall-fibra. Għalhekk, l-Istati Membri jistgħu jiżviluppaw tikketta "lest għall-fibra" għall-bini attrezzat b'din l-infrastruttura, punt ta' aċċess tal-bini lesta għall-fibra u wajers tal-fibra ġol-bini f'konformità ma' dan ir-Regolament.

(47) L-impriżi li jipprovdu jew li huma awtorizzati jipprovdu networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi li jintroduċu networks tal-gigabits f'żona speċifika jistgħu jiksbu ekonomiji ta' skala sinifikanti jekk ikunu jistgħu jitterminaw in-network tagħhom għall-punt ta' aċċess tal-bini billi jużaw l-infrastruttura fiżika eżistenti u jreġġgħu lura ż-żona affettwata. Jenħtieġ li dan ikun possibbli, irrispettivament minn jekk abbonat ikunx esprima interess espliċitu għas-servizz f'dak il-mument, u dment li l-impatt fuq il-proprjetà privata jiġi minimizzat. Meta t-terminazzjoni tan-netwerk issir fil-punt ta' aċċess tal-bini, il-konnessjoni ta' klijent addizzjonali tkun tista' ssir b'inqas kostijiet sinifikanti, b'mod partikolari permezz ta' konnessjonijiet sal-punti tat-terminazzjoni tan-network, jew, f'dawk l-Istati Membri fejn huwa permess li l-punt tat-terminazzjoni tan-network jitpoġġa barra mill-post partikolari tal-utent finali, sal-punt fiżiku fejn l-utent finali jikkonnettja biex jaċċessa n-network pubbliku, b'mod partikolari permezz ta' aċċess għal segment vertikali lest għall-fibra fil-bini, fejn diġà jeżisti. Dak l-objettiv jintlaħaq ukoll meta l-binja nnifisha tkun diġà attrezzata b'network tal-gigabits li l-aċċess għalih jingħata lil kull fornitur ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjoni li jkollu xi abbonat attiv fil-binja, b'termini u kundizzjonijiet trasparenti, proporzjonati u nondiskriminatorji. Dan jista' jkun il-każ b'mod partikolari fl-Istati Membri li jkunu ħadu miżuri skont l-Artikolu 44 tad-Direttiva (UE) 2018/1972. L-impriżi li jipprovdu jew li huma awtorizzati li jipprovdu networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi għandhom, sa fejn ikun possibbli, ineħħu l-elementi tan-network tagħhom (bħal kejbils u tagħmir skaduti) u jirrestawraw iż-żona affettwata mat-terminazzjoni tal-kuntratt mal-abbonat.

(48) Biex jikkontribwixxu għall-iżgurar tad-disponibbiltà ta' networks tal-gigabits għall-utenti finali, il-binjiet ġodda u l-binjiet rinnovati bil-kbir jenħtieġ li jiġu attrezzati b'infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, wajers tal-fibra ġol-bini u punt ta' aċċess tal-bini, ħlief f'każijiet fejn dan ikun sproporzjonat meta mqabbel mal-kostijiet totali tax-xogħlijiet ta' rinnovazzjoni. L-Istati Membri jenħtieġ li jkollhom ċertu grad ta' flessibbiltà biex jiksbu dan. Għalhekk, dan ir-Regolament ma għandux l-għan li jarmonizza r-regoli dwar il-kostijiet relatati, inkluż l-irkupru tal-kostijiet biex il-bini jiġi attrezzat b'infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, wajers tal-fibra ġol-bini u punt ta' aċċess tal-bini.

(49) F'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà u biex jitqiesu ċ-ċirkostanzi nazzjonali, l-Istati Membri jenħtieġ li jadottaw l-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi meħtieġa biex il-bini mibni ġdid jew rinnovat bil-kbir jiġi attrezzat b'infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra u b'wajers tal-fibra ġol-bini; u l-bini ġdid jew rinnovat bil-kbir b'ħafna abitazzjonijiet jiġi attrezzat b'punt ta' aċċess. Dawk l-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi jistgħu jistabbilixxu mill-inqas: l-ispeċifikazzjonijiet tal-punt ta' aċċess tal-bini; l-ispeċifikazzjonijiet tal-interfaċċa tal-fibra; l-ispeċifikazzjonijiet tal-kejbil; l-ispeċifikazzjonijiet tas-sokit; l-ispeċifikazzjonijiet għall-pajpijiet jew l-kanali żgħar; l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi meħtieġa biex tkun evitata interferenza mal-kejbils elettriċi, u r-raġġ minimu tal-liwja. L-Istati Membri jistgħu jagħmlu l-ħruġ tal-permessi tal-bini kundizzjonali għall-konformità tal-proġett rilevanti tal-bini ġdid jew tax-xogħlijiet kbar ta' rinnovazzjoni li jeħtieġu permess tal-bini mal-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi abbażi ta' rapport tat-test iċċertifikat jew proċedura simili stabbilita mill-Istati Membri. Minbarra l-permess tal-bini, li jingħata mill-awtoritajiet kompetenti wara verifika li l-proġett tekniku ta' kostruzzjoni jikkonforma mar-regolamenti rilevanti, f'xi Stati Membri huwa meħtieġ ukoll permess biex il-bini jintuża għall-iskop maħsub tiegħu wara t-tlestija tal-kostruzzjoni tiegħu. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu wkoll skemi taċ-ċertifikazzjoni biex juru l-konformità mal-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi, u biex jikkwalifikaw għat-tikketta "lest għall-fibra". Barra minn hekk, biex tkun evitata aktar burokrazija relatata mal-iskema taċ-ċertifikazzjoni stabbilita skont dan ir-Regolament, l-Istati Membri jistgħu jqisu r-rekwiżiti proċedurali applikati għall-iskemi taċ-ċertifikazzjoni skont id-Direttiva 2010/31/UE, u jikkunsidraw il-possibbiltà li jippermettu t-tnedija kkombinata taż-żewġ proċeduri tat-talba.

(50) Fid-dawl tal-benefiċċji soċjali miksuba bl-inklużjoni diġitali u filwaqt li jitqiesu l-ekonomiji bl-introduzzjoni ta' VHCN, meta la jkun hemm infrastruttura passiva jew attiva eżistenti lesta għall-fibra li sservi l-bini tal-utenti finali u lanqas ma jkun hemm alternattivi biex jingħataw VHCN lil abbonat, jenħtieġ li kwalunkwe fornitur ta' network pubbliku ta' komunikazzjoni jkollu d-dritt li jittermina n-network tiegħu għall-post privat bi spejjeż tiegħu, diment li jitnaqqas kemm jista' jkun l-impatt fuq il-proprjetà privata, pereżempju, jekk possibbli, billi terġa' tintuża l-infrastruttura fiżika eżistenti disponibbli fil-bini jew billi jkun żgurat li ż-żoni affettwati jitreġġgħu lura għalkollox.

(51) It-talbiet tal-aċċess għall-infrastruttura fiżika ġol-bini jenħtieġ li jkunu jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament, filwaqt li t-talbiet għall-aċċess għall-wajers tal-fibra tkun taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva (UE) 2018/1972.

(52) L-Istati Membri jistgħu jipprovdu gwida dwar l-applikazzjonijiet tad-dispożizzjonijiet dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika ġol-bini, inkluż iżda mhux biss dwar it-termini u l-kundizzjonijiet tagħha. Il-fehmiet tal-partijiet ikkonċernati u tal-korpi nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim jenħtieġ li jitqiesu kif xieraq waqt it-tħejjija tal-gwida.

(53) Biex jitħeġġu l-modernizzazzjoni u l-aġilità tal-proċeduri amministrattivi u jitnaqqsu l-kost u l-ħin tal-proċeduri tal-introduzzjoni ta' VHCN, is-servizzi tal-punti uniċi tal-informazzjoni jenħtieġ li jsiru kompletament online. Għal dak il-għan, il-punti uniċi tal-informazzjoni jenħtieġ li jipprovdu aċċess faċli għall-għodod diġitali meħtieġa, bħal portali web, indirizzi elettroniċi, bażijiet ta' data, pjattaformi diġitali u applikazzjonijiet diġitali. L-għodod jenħtieġ li jagħtu aċċess b'mod effiċjenti għall-informazzjoni minima dwar l-infrastruttura fiżika eżistenti u x-xogħlijiet ċivili ppjanati u l-possibbiltà li tintalab l-informazzjoni. Dawn l-għodod diġitali jenħtieġ li jagħtu aċċess ukoll għall-proċeduri amministrattivi elettroniċi tal-għoti tal-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ, u informazzjoni relatata dwar il-kundizzjonijiet u l-proċeduri applikabbli. Meta jiġi stabbilit aktar minn punt uniku tal-informazzjoni wieħed fi Stat Membru, il-punti uniċi tal-informazzjoni kollha jenħtieġ li jkunu aċċessibbli faċilment u bla xkiel, b'mezzi elettroniċi, permezz ta' punt tad-dħul diġitali nazzjonali uniku. Dan il-punt tad-dħul jenħtieġ li jkollu interfaċċa komuni tal-utenti li tiżgura aċċess għall-punti uniċi tal-informazzjoni online. Il-punt tad-dħul diġitali nazzjonali uniku jenħtieġ li jiffaċilita l-interazzjoni bejn l-operaturi u l-awtoritajiet kompetenti li jwettqu l-funzjonijiet tal-punti uniċi tal-informazzjoni.

(54) L-Istati Membri jenħtieġ li jitħallew jistrieħu fuq, u meta meħtieġ itejbu, l-għodod diġitali, bħal portali web, indirizzi elettroniċi, bażijiet ta' data, pjattaformi diġitali u applikazzjonijiet diġitali li jaf diġà huma disponibbli fil-livell lokali, reġjonali jew nazzjonali biex jaqdu l-funzjonijiet tal-punt uniku tal-informazzjoni, diment li dawn ikunu konformi mal-obbligi stabbiliti f'dan ir-Regolament. Dan jinkludi l-aċċess permezz ta' punt tad-dħul diġitali nazzjonali uniku u d-disponibbiltà tal-funzjonalitajiet kollha stabbiliti f'dan ir-Regolament. Biex jikkonformaw mal-prinċipji tal-minimizzazzjoni u l-preċiżjoni tad-data ta' "darba biss", l-Istati Membri jenħtieġ li jitħallew jintegraw aktar pjattaformi, bażijiet ta' data, jew applikazzjonijiet diġitali li jappoġġaw il-punti uniċi tal-informazzjoni, kif xieraq. Pereżempju, il-pjattaformi, il-bażijiet ta' data, jew l-applikazzjonijiet diġitali li jappoġġaw il-punti uniċi tal-informazzjoni fl-infrastruttura fiżika eżistenti jistgħu jiġu interkonnessi jew integrati għalkollox jew parzjalment ma' dawk għax-xogħlijiet ċivili ppjanati u għall-għoti tal-permessi.

(55) Biex tkun żgurata l-effettività tal-punti uniċi tal-informazzjoni previsti f'dan ir-Regolament, l-Istati Membri jenħtieġ li jiżguraw ir-riżorsi adegwati u li l-informazzjoni rilevanti dwar żona ġeografika speċifika tkun disponibbli faċilment. L-informazzjoni jenħtieġ li tiġi ppreżentata bil-livell xieraq ta' dettall biex tiġi massimizzata l-effiċjenza fid-dawl tal-kompiti assenjati, inkluż fil-katast lokali. F'dak ir-rigward, l-Istati Membri jistgħu jikkunsidraw is-sinerġiji possibbli u l-ekonomiji ta' skala mal-punti ta' kuntatt waħdieni skont it-tifsira tal-Artikolu 6 tad-Direttiva 2006/123/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[12] u soluzzjonijiet ippjanati jew eżistenti oħra tal-gvern elettroniku biex jibnu fuq l-istrutturi eżistenti u jimmassimizzaw il-benefiċċji għall-utenti. Bl-istess mod, il-Gateway Diġitali Unika prevista fir-Regolament (UE) 2018/1724 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[13] jenħtieġ li tiġi konnessa mal-punti uniċi tal-informazzjoni.

(56) Il-kostijiet għall-istabbiliment tal-punt tad-dħul diġitali nazzjonali uniku, tal-punti uniċi tal-informazzjoni u tal-għodod diġitali meħtieġa għall-konformità mad-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament jistgħu jkunu eliġibbli għalkollox jew parzjalment għal appoġġ finanzjarju mill-fondi tal-Unjoni, bħall-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali – l-objettiv speċifiku: Ewropa aktar kompetittiva u aktar intelliġenti bis-saħħa tal-promozzjoni ta' trasformazzjoni ekonomika innovattiva u intelliġenti u konnettività tal-ICT reġjonali[14]; il-Programm Ewropa Diġitali[15] - l-objettiv speċifiku: introduzzjoni u l-aqwa użu tal-kapaċitajiet diġitali u l-interoperabbiltà u l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza[16] - pilastri dwar it-trasformazzjoni diġitali u dwar it-tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inklużiv, inkluż il-koeżjoni ekonomika, l-impjiegi, il-produttività, il-kompetittività, ir-riċerka, l-iżvilupp u l-innovazzjoni, u suq intern li jiffunzjona tajjeb b'SMEs b'saħħithom, diment li jkunu konformi mal-objettivi u l-kriterji tal-eliġibbiltà fihom.

---

12 Id-Direttiva 2006/123/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2006 dwar is-servizzi fis-suq intern (ĠU L 376, 27.12.2006, p. 36).

13 Ir-Regolament (UE) 2018/1724 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-2 ta' Ottubru 2018 li jistabbilixxi gateway diġitali unika li tipprovdi aċċess għal informazzjoni, għal proċeduri u għas-servizzi ta' assistenza u ta' soluzzjoni tal-problemi u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 1024/2012 (ĠU L 295, 21.11.2018, p. 1).

14 L-Artikolu 3(1)(a) tar-Regolament (UE) 2021/1058 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ġunju 2021 dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali u l-Fond ta' Koeżjoni (ĠU L 231, 30.6.2021, p. 60)

15 L-Artikolu 8 tar-Regolament (UE) 2021/694 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2021 li jistabbilixxi l-Programm Ewropa Diġitali u li jħassar id-Deċiżjoni (UE) 2015/2240 (ĠU L 166, 11.5.2021, p. 1)

16 L-Artikolu 3 tar-Regolament (UE) 2021/241 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Frar 2021 li jistabbilixxi l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (ĠU L 57, 18.2.2021, p. 17)

(57) Fil-każ ta' nuqqas ta' qbil dwar it-termini u l-kundizzjonijiet tekniċi u kummerċjali waqt in-negozjati kummerċjali dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika jew il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili, kull parti jenħtieġ li tkun tista' titlob lil korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim biex jimponi soluzzjoni fuq il-partijiet ħalli jkunu evitati rifjuti mhux ġustifikati li tiġi ssodisfata t-talba jew l-impożizzjoni ta' kundizzjonijiet mhux raġonevoli. Meta jiddetermina l-prezzijiet tal-għoti tal-aċċess għax-xogħlijiet ċivili kkoordinati jew għall-kondiviżjoni tal-kostijiet tagħhom, il-korp tas-soluzzjoni tat-tilwim jenħtieġ li jiżgura li l-fornitur tal-aċċess u l-operaturi tan-networks li jippjanaw xogħlijiet ċivili jkollhom opportunità ġusta biex jirkupraw il-kostijiet tagħhom imġarrba biex jipprovdu l-aċċess għall-infrastruttura fiżika tagħhom jew biex jikkoordinaw ix-xogħlijiet ċivili ppjanati tagħhom. Jenħtieġ li dan iqis kull kundizzjoni nazzjonali speċifika, kull struttura tariffarja stabbilita u kull impożizzjoni preċedenti ta' rimedji minn xi awtorità regolatorja nazzjonali. Il-korp tas-soluzzjoni tat-tilwim jenħtieġ li jqis ukoll l-impatt tal-aċċess mitlub jew tal-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili ppjanati fuq il-pjan tan-negozju tal-fornitur tal-aċċess jew tal-operaturi tan-networks li jippjanaw xogħlijiet ċivili, inkluż l-investimenti tagħhom magħmula jew ippjanati, b'mod partikolari l-investimenti fl-infrastruttura fiżika li għaliha tirreferi t-talba.

(58) Biex jevita d-dewmien fl-introduzzjoni tan-networks, il-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim jenħtieġ li jsolvi t-tilwima fil-ħin u, fi kwalunkwe każ, fi żmien erba' xhur minn meta jirċievi t-talba biex isolvi t-tilwima fil-każ tat-tilwim dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti, u fi żmien xahrejn fejn tidħol it-trasparenza dwar l-infrastruttura fiżika, il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili ppjanati u t-trasparenza dwar ix-xogħlijiet ċivili ppjanati. Ċirkostanzi eċċezzjonali li jiġġustifikaw dewmien fis-soluzzjoni ta' tilwima jistgħu jkunu lil hinn mill-kontroll tal-korpi tas-soluzzjoni tat-tilwim, bħal nuqqas ta' informazzjoni jew dokumentazzjoni biżżejjed li tkun meħtieġa biex tittieħed deċiżjoni, inkluż il-fehmiet ta' awtoritajiet kompetenti oħra li jeħtieġ jiġu kkonsultati jew il-kumplessità qawwija tal-fajl.

(59) Meta jinqala' tilwim dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika, ix-xogħlijiet ċivili ppjanati jew l-informazzjoni tagħhom biex jiġu introdotti VHCN, il-korp tas-soluzzjoni tat-tilwim jenħtieġ li jkollu s-setgħa li jsolvi dan it-tilwim b'deċiżjoni vinkolanti. Fi kwalunkwe każ, id-deċiżjonijiet ta' dan il-korp jenħtieġ li jkunu mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li xi parti tirreferi l-każ quddiem qorti jew twettaq mekkaniżmu ta' konċiljazzjoni preċedenti jew paralleli għas-soluzzjoni formali tat-tilwim, li jista' jieħu l-forma ta' medjazzjoni jew sessjoni addizzjonali ta' skambji.

(60) F'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà, dan ir-Regolament jenħtieġ li jkun mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-Istati Membri jallokaw kompiti regolatorji lill-aktar awtoritajiet adattati biex iwettquhom f'konformità mas-sistema kostituzzjonali nazzjonali tal-attribuzzjoni tal-kompetenzi u tas-setgħat u mar-rekwiżiti stabbiliti f'dan ir-Regolament. Biex jitnaqqas il-piż amministrattiv, l-Istati Membri jitħallew jenħtieġ li jaħtru korp eżistenti jew iżommu l-korpi kompetenti diġà maħtura skont id-Direttiva (UE) 2014/61/UE. L-informazzjoni dwar il-kompiti allokati lill-korp jew il-korpi kompetenti jenħtieġ li tiġi ppubblikata permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni u tiġi notifikata lill-Kummissjoni, sakemm dan ma jkunx sar diġà skont id-Direttiva (UE) 2014/61/UE. Id-diskrezzjoni li għandhom l-Istati Membri biex jallokaw il-funzjonijiet tal-punt uniku tal-informazzjoni lil aktar minn korp kompetenti wieħed, jenħtieġ li ma tkunx taffettwa l-abbiltà tagħhom li jaqdu dawk il-funzjonijiet b'mod effettiv.

(61) Il-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim maħtur u l-korp kompetenti li jwettaq il-funzjonijiet tal-punt uniku tal-informazzjoni jenħtieġ li jiżguraw l-imparzjalità, l-indipendenza u s-separazzjoni strutturali lejn il-partijiet involuti, filwaqt li jeżerċitaw is-setgħat tagħhom b'mod imparzjali, trasparenti u fil-ħin; u jkollhom il-kompetenzi u r-riżorsi xierqa.

(62) L-Istati Membri jenħtieġ li jipprevedu penali xierqa, effettivi, proporzjonati u dissważivi fil-każ ta' nuqqas ta' konformità ma' dan ir-Regolament jew ma' deċiżjoni vinkolanti adottata mill-korpi kompetenti, inkluż meta operatur tan-network jew korp tas-settur pubbliku jipprovdi konxjament jew b'mod gravi u negliġenti informazzjoni qarrieqa, żbaljata jew mhux kompluta permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

(63) Billi l-objettivi ta' dan ir-Regolament li għandu l-għan li jiffaċilita l-introduzzjoni ta' infrastrutturi fiżiċi adattati għal VHCN madwar l-Unjoni b'mod li jippromwovi s-suq intern ma jistgħux jintlaħqu biżżejjed mill-Istati Membri minħabba approċċi diverġenti persistenti, kif ukoll it-traspożizzjoni bil-mod u ineffettiva tad-Direttiva 2014/61/UE, iżda pjuttost jistgħu, minħabba l-iskala tal-introduzzjoni tan-networks u l-investimenti meħtieġa, jintlaħqu aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-TUE. F'konformità mal-prinċipju tal-proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak meħtieġ biex jintlaħqu dawk l-objettivi.

(63b) Dan ir-Regolament huwa mingħajr preġudizzju għar-responsabbiltà tal-Istati Membri li jissalvagwardjaw is-sigurtà nazzjonali jew is-setgħa tagħhom li jissalvagwardjaw funzjonijiet Statali essenzjali oħra, b'mod partikolari fir-rigward tas-sigurtà pubblika, l-integrità territorjali tal-Istat u ż-żamma tal-ordni pubbliku. F'konformità ma' dan, l-eċċezzjonijiet minn dan ir-regolament, magħmula fir-rigward ta' tali kwistjonijiet, jenħtieġ li jitqiesu ġustifikati kif xieraq u proporzjonati.

(64) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonoxxuti fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, b'mod partikolari dan ir-Regolament għandu l-għan li jiżgura rispett sħiħ tad-dritt għall-ħajja privata u l-protezzjoni tas-sigrieti kummerċjali, il-libertà ta' intrapriża, id-dritt għal proprjetà u d-dritt għal rimedju effettiv. Dan ir-Regolament irid jiġi applikat f'konformità ma' dawk id-drittijiet u l-prinċipji.

(65) Dan ir-Regolament jinkludi dispożizzjonijiet li jkopru l-oqsma kollha tas-sustanzi koperti mid-Direttiva 2014/61/UE, li għalhekk jenħtieġ li jitħassru.

(66) Bejn id-dħul fis-seħħ u l-applikazzjoni hemm perjodu ta' 24 xahar biex l-Istati Membri jkollhom biżżejjed żmien biex jiżguraw li l-leġiżlazzjoni nazzjonali tagħhom ma jkun fiha l-ebda ostaklu għall-applikazzjoni uniformi u effettiva ta' dan ir-Regolament. Fil-każ ta' muniċipalitajiet żgħar ta' inqas minn 3,500 abitant, l-Istati Membri jistgħu, skont il-kundizzjonijiet stabbiliti f'dan ir-Regolament, jipprevedu li l-iskadenza biex tiġi pprovduta informazzjoni dwar talbiet għall-aċċess għall-infrastruttura fiżika tiġi estiża b'perjodu addizzjonali ta' 12-il xahar. Il-perjodu ta' 24 xahar huwa mingħajr preġudizzju għar-regoli speċifiċi f'dan ir-Regolament dwar l-applikazzjoni mdewma ta' dispożizzjonijiet speċifiċi kif speċifikat fih. L-Istati Membri jridu jirtiraw id-dispożizzjonijiet nazzjonali li jikkoinċidu ma' dan ir-Regolament jew li jikkontradixxu dan sal-mument meta jibda japplika. Fir-rigward tal-adozzjoni ta' leġiżlazzjoni ġdida tul dan il-perjodu, jirriżulta mill-Artikolu 4(3) tat-TUE li l-Istati Membri għandhom id-dmir ta' kooperazzjoni sinċiera li ma jiħdux azzjoni kunfliġġenti mar-regoli legali prospettivi tal-Unjoni,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

Artikolu 1

Suġġett u kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu l-għan li jiffaċilita u jistimula l-introduzzjoni tan-networks b'kapaċità kbira ħafna (VHCN) billi jippromwovi l-użu konġunt tal-infrastruttura fiżika eżistenti u billi jippermetti varar aktar effiċjenti tal-infrastruttura fiżika ġdida biex dawn in-networks ikunu jistgħu jiġu introdotti aktar malajr u b'inqas kostijiet.

2. Jekk xi dispożizzjoni ta' dan ir-Regolament tkun kunfliġġenti għal xi dispożizzjoni tad-Direttiva (UE) 2018/1972 jew tad-Direttiva 2002/77/KE, għandha tipprevali d-dispożizzjoni rilevanti ta' dawk id-Direttivi.

3. Dan ir-Regolament jistabbilixxi rekwiżiti minimi biex jintlaħqu l-għanijiet stabbiliti fil-paragrafu 1. L-Istati Membri jistgħu jżommu jew jintroduċu regoli f'konformità mad-dritt tal-Unjoni li jkunu aktar stretti jew aktar dettaljati minn dawk ir-rekwiżiti minimi, meta dawn iservu biex jippromwovu l-użu konġunt tal-infrastruttura fiżika eżistenti jew jippermettu varar aktar effiċjenti ta' infrastruttura fiżika ġdida.

4. B'eċċezzjoni għall-paragrafu 3, l-Istati Membri ma għandhomx iżommu jew jintroduċu regoli li jkunu aktar stretti jew aktar dettaljati minn dawk stipulati fl-Artikolu 3(3) is-subparagrafi (a) sa (e), u l-paragrafu (6), l-Artikolu 4(5) it-tieni subparagrafu, l-Artikolu 5(2) it-tieni subparagrafu u (4), l-Artikolu 6(2) u l-Artikolu 8(7) u (8).

5. Dan ir-Regolament huwa mingħajr preġudizzju għar-responsabbiltà tal-Istati Membri li jissalvagwardjaw is-sigurtà nazzjonali u s-setgħa tagħhom li jissalvagwardjaw funzjonijiet Statali essenzjali oħra, fosthom l-iżgurar tal-integrità territorjali tal-Istat u ż-żamma tal-ordni pubbliku.

Artikolu 2

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, japplikaw id-definizzjonijiet fid-Direttiva (UE) 2018/1972, b'mod partikolari d-definizzjonijiet ta' "network tal-komunikazzjonijiet elettroniċi", "network b'kapaċità kbira ħafna", "network pubbliku tal-komunikazzjonijiet elettroniċi", "punt tat-terminazzjoni tan-network", "faċilitajiet assoċjati", "utent finali", "sigurtà tan-networks u tas-servizzi", "aċċess", u "operatur".

Japplikaw ukoll id-definizzjonijiet li ġejjin:

(1) "operatur ta' network" tfisser:

(a) operatur kif definit fl-Artikolu 2(29) tad-Direttiva (UE) 2018/1972;

(b) impriża li tipprovdi infrastruttura fiżika maħsuba biex tipprovdi:

(i) servizz tal-produzzjoni, tat-trasport jew tad-distribuzzjoni ta':

- il-gass;
- l-elettriku, inkluż it-tidwil pubbliku;
- it-tisħin;
- l-ilma, inkluż ir-rimi jew it-trattament tal-ilma mormi u tad-drenaġġ, u s-sistemi tad-drenaġġ;

(ii) servizzi tat-trasport, inkluż linji ferrovjarji, toroq, inkluż toroq urbani, portijiet u ajruporti;

(2) "korp tas-settur pubbliku" tfisser awtorità tal-Istat, reġjonali jew lokali, korp regolat mil-liġi pubblika jew assoċjazzjoni maħluqa minn awtorità waħda jew bosta awtoritajiet bħal dawn, jew minn korp wieħed jew bosta korpi bħal dawn regolati mil-liġi pubblika;

(3) "korpi regolati mil-liġi pubblika" tfisser korpi li għandhom il-karatteristiċi kollha li ġejjin:

(a) jiġu stabbiliti bl-iskop speċifiku li jissodisfaw il-ħtiġijiet fl-interess ġenerali, li ma jkollhomx karattru industrijali jew kummerċjali;

(b) ikollhom personalità ġuridika;

(c) jiġu ffinanzjati, għalkollox jew ħafna minnhom, mill-awtoritajiet tal-Istat, reġjonali jew lokali, jew minn korpi oħra regolati mil-liġi pubblika; jew ikunu soġġetti għal superviżjoni maniġerjali minn dawk l-awtoritajiet jew il-korpi; jew ikollhom bord amministrattiv, maniġerjali jew superviżorju, li aktar minn nofs il-membri tiegħu jinħatru mill-awtoritajiet tal-Istat, reġjonali jew lokali, jew minn korpi oħra regolati mil-liġi pubblika;

(4) "infrastruttura fiżika" tfisser:

(a) kwalunkwe element ta' network li hu maħsub biex jilqa' elementi oħra tan-network bla ma jsir element attiv tan-network innifsu, bħal pajpijiet, arbli, tubi, kaxxetti tal-ispezzjoni, tappieri, kaxxi tat-triq, installazzjonijiet tal-antenni, torrijiet u arbli, kif ukoll il-binjiet inkluż is-soqfa tagħhom jew partijiet mill-faċċati tagħhom jew id-daħliet għall-binjiet, u kwalunkwe ass ieħor li jista' jkun xieraq biex jilqa' elementi ta' network, inkluż għamara tat-toroq, bħal arbli tad-dawl, sinjali tat-triq, dwal tat-traffiku, billboards, strutturi għall-pedaġġ, waqfiet tal-karozzi tal-linja u tat-tramm u stazzjonijiet tal-metro u ferrovjarji;

(b) fejn ma jkunux parti minn network u jkunu proprjetà ta' korpi tas-settur pubbliku jew ikkontrollati minnhom: binjiet inkluż is-soqfa tagħhom u partijiet mill-faċċati tagħhom jew id-daħliet għall-binjiet, u kwalunkwe ass ieħor li jista' jkun xieraq biex jilqa' elementi ta' network, inkluż għamara tat-toroq, bħal arbli tad-dawl, sinjali tat-triq, dwal tat-traffiku, billboards, strutturi għall-pedaġġ, waqfiet tal-karozzi tal-linja u tat-tramm u stazzjonijiet tal-metro u ferrovjarji.

Il-kejbils, inkluż il-fibra skura, kif ukoll l-elementi tan-networks użati għall-forniment tal-ilma għall-konsum mill-bniedem kif definit fl-Artikolu 2(1) tad-Direttiva (UE) 2020/2184 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[17] mhumiex infrastruttura fiżika skont it-tifsira ta' dan ir-Regolament;

(5) "xogħlijiet ċivili" tfisser l-eżiti ta' xogħlijiet tal-bini jew tal-inġinerija ċivili meħuda kollha flimkien li minnhom infushom ikunu biżżejjed biex titwettaq funzjoni ekonomika jew teknika u li jinvolvu element wieħed jew aktar ta' infrastruttura fiżika;

(6) "infrastruttura fiżika ġol-bini" tfisser infrastruttura jew installazzjonijiet fiżiċi fil-post tal-utent finali, fosthom elementi bi sjieda konġunta, maħsuba biex jilqgħu networks ta' aċċess bil-fili u/jew bla fili, meta tali networks ta' aċċess ikunu kapaċi jwasslu servizzi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi u jqabbdu l-punt ta' aċċess tal-bini mal-punt tat-terminazzjoni tan-network jew, f'dawk l-Istati Membri fejn hu permess li l-punt tat-terminazzjoni tan-network jitqiegħed barra mill-post partikolari tal-utent finali, sal-punt fiżiku fejn l-utent finali jaqbad biex jaċċessa n-network pubbliku.

(7) "wajers tal-fibra ġol-bini" tfisser kejbils fibrottiċi fil-post tal-utent finali, inkluż elementi bi sjieda konġunta, maħsuba biex iwasslu servizzi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi u jqabbdu l-punt ta' aċċess tal-bini mal-punt tat-terminazzjoni tan-network, jew, f'dawk l-Istati Membri fejn ikun permess li l-punt tat-terminazzjoni tan-network jitqiegħed barra mill-post partikolari tal-utent finali, sal-punt fiżiku fejn l-utent finali jaqbad biex ikun jista' jaċċessa n-network pubbliku.

(8) "infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra" tfisser infrastruttura fiżika ġol-bini maħsuba biex tilqa' elementi tal-fibra ottika;

(9) "xogħlijiet kbar ta' rinnovazzjoni" tfisser xogħlijiet ċivili fil-post tal-utent finali li jinkludu modifiki strutturali tal-infrastruttura fiżika ġol-bini kollha kemm hi jew ta' parti sinifikanti minnha u li jeħtieġu, skont il-liġi nazzjonali, permess tal-bini;

[17] Id-Direttiva (UE) 2020/2184 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2020 dwar il-kwalità tal-ilma maħsub għall-konsum mill-bniedem (ĠU L 435, 23.12.2020, p. 1).

(10) "permess" tfisser deċiżjoni espliċita jew impliċita jew ġabra ta' deċiżjonijiet meħuda simultanjament jew suċċessivament minn awtorità kompetenti waħda jew aktar li huma meħtieġa skont il-liġi nazzjonali biex impriża twettaq xogħlijiet ta' kostruzzjoni jew inġinerija ċivili meħtieġa għall-varar ta' elementi ta' VHCN;

(11) "punt ta' aċċess tal-bini" tfisser punt fiżiku, li jkun jinsab ġewwa jew barra l-bini, faċilment aċċessibbli għal għadd ta' impriżi li jipprovdu jew li huma awtorizzati jipprovdu networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi, fejn issir disponibbli konnessjoni mal-infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra.

(12) "drittijiet ta' passaġġ" tfisser id-drittijiet imsemmijin fl-Artikolu 43(1) tad-Direttiva (UE) 2018/1972, mogħtija lil operatur biex jinstalla faċilitajiet fuq, minn fuq jew minn taħt proprjetà pubblika jew privata biex ivara VHCN u faċilitajiet assoċjati.

Artikolu 3

Aċċess għall-infrastruttura fiżika eżistenti

1. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 3, il-korpi kollha tas-settur pubbliku li jkunu sidien ta' infrastruttura fiżika jew li jikkontrollawha jew l-operaturi kollha tan-networks għandhom jissodisfaw, fuq talba bil-miktub ta' operatur, it-talbiet raġonevoli kollha għal aċċess għal dik l-infrastruttura fiżika b'termini u kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli, inkluż il-prezz, bil-ħsieb li jiġu varati elementi ta'VHCN jew faċilitajiet assoċjati. Il-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien tal-infrastruttura fiżika jew li jikkontrollawha għandhom jissodisfaw it-talbiet raġonevoli kollha tal-aċċess ukoll b'termini u kundizzjonijiet nondiskriminatorji. Dawn it-talbiet bil-miktub għandhom jispeċifikaw l-elementi tal-infrastruttura fiżika li għaliha jintalab l-aċċess, u jkunu jinkludu t-tul tal-perjodu speċifiku. L-Istati Membri jistgħu jispeċifikaw rekwiżiti dettaljati għal dawn it-talbiet.

2. Meta jiġu biex jiddeterminaw termini u kundizzjonijiet ġusti, u raġonevoli, inkluż il-prezzijiet, għall-għoti tal-aċċess, l-operaturi ta' networks u l-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien tal-infrastruttura fiżika jew li jikkontrollawha għandhom, fejn rilevanti, iqisu tal-inqas dawn li ġejjin:

(a) kuntratti u termini u kundizzjonijiet kummerċjali eżistenti miftiehma bejn operaturi li jfittxu aċċess u operaturi ta' networks jew korpi pubbliċi li jagħtu aċċess għal infrastrutturi fiżiċi.

(b) il-ħtieġa li jiġi żgurat li l-fornitur tal-aċċess, inkluż il-fornituri ta' faċilitajiet assoċjati, ikollu opportunità ġusta biex jirkupra l-kostijiet li jġarrab biex jipprovdi aċċess għall-infrastruttura fiżika tiegħu, filwaqt li jitqiesu l-kundizzjonijiet nazzjonali speċifiċi, il-mudelli ta' negozju u kull struttura tariffarja stabbilita biex tingħata opportunità ġusta għall-irkupru tal-kostijiet; fil-każ tan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi, għandu jitqies ukoll kull rimedju impost minn awtorità regolatorja nazzjonali.

(c) l-impatt tal-aċċess mitlub fuq il-pjan tan-negozju tal-fornitur tal-aċċess, inkluż l-investimenti fl-infrastruttura fiżika li għaliha jkun intalab l-aċċess, kif ukoll il-ħtieġa li jiġi żgurat li l-fornitur tal-aċċess ikollu redditu ġust fuq l-investiment, li jirrifletti l-kundizzjonijiet rilevanti tas-suq u, b'mod partikolari fil-każ tal-impriżi li jipprovdu prinċipalment infrastruttura ta' torrijiet u toffri aċċess fiżiku għal aktar minn impriża waħda li tipprovdi jew li hija awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijet elettroniċi, il-mudelli ta' negozju differenti tagħhom;

Fil-każ speċifiku ta' aċċess għall-infrastruttura fiżika tal-operaturi, il-korpi għas-soluzzjoni tat-tilwim, filwaqt li jqisu, meta rilevanti, il-gwida stabbilita f'konformità mal-paragrafu 9, jistgħu jikkunsidraw meta jiddeterminaw it-termini u l-kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli, inkluż il-prezzijiet, għall-għoti tal-aċċess:

- il-vijabbiltà ekonomika ta' dawk l-investimenti fuq il-bażi tal-profil ta' riskju tagħhom,
- kwalunkwe skeda taż-żmien għar-redditu fuq l-investiment,
- kwalunkwe impatt tal-aċċess fuq il-kompetizzjoni downstream u konsegwentement fuq il-prezzijiet u r-redditu fuq l-investiment,
- kwalunkwe deprezzament tal-assi tan-network fil-mument tat-talba għal aċċess,

- kwalunkwe każ ta' negozju li jirfed l-investiment fiż-żmien li jkun sar, b'mod partikolari fl-infrastrutturi fiżiċi użati għall-forniment tal-konnettività, u
- kwalunkwe possibbiltà offruta preċedentement lil dawk li jkunu qed ifittxu aċċess biex jikkoinvestu fil-varar tal-infrastruttura fiżika, b'mod partikolari skont l-Artikolu 76 tad-Direttiva (UE) 2018/1972, jew biex jinstallaw b'mod konġunt flimkien magħha.

3. L-operaturi ta' networks u l-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien tal-infrastruttura fiżika jew li jikkontrollawha jistgħu jirrifjutaw l-aċċess għal infrastruttura fiżika speċifika fuq il-bażi ta' waħda jew aktar mill-kundizzjonijiet li ġejjin:

(a) ikun hemm nuqqas ta' adegwatezza teknika tal-infrastruttura fiżika li għaliha jkun intalab aċċess biex tilqa' xi wieħed mill-elementi tal-VHCN imsemmijin fil-paragrafu 1;

(b) ikun hemm nuqqas ta' disponibbiltà ta' spazju biex jilqa' l-elementi tal-VHCN jew tal-faċilitajiet assoċjati msemmijin fil-paragrafu 1, inkluż wara li tkun tqieset il-ħtieġa futura għal spazju tal-fornitur tal-aċċess li tkun intweriet b'mod suffiċjenti, bħal fil-pjanijiet ta' investimenti disponibbli pubblikament jew permezz ta' limitu massimu għall-kapaċità bħala perċentwal tal-kapaċità kollha;

(c) l-eżistenza ta' raġunijiet ġustifikati rigward is-sikurezza, is-sigurtà nazzjonali u s-saħħa pubblika;

(d) l-eżistenza ta' raġunijiet ġustifikati kif xieraq b'rabta mal-integrità u s-sigurtà ta' kwalunkwe network, b'mod partikolari l-infrastruttura nazzjonali kritika;

(e) l-eżistenza ta' riskju ġustifikat kif xieraq ta' interferenzi serji tas-servizzi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi ppjanati bil-forniment ta' servizzi oħra fuq l-istess infrastruttura fiżika; jew

(f) id-disponibbiltà ta' mezzi alternattivi vijabbli ta' aċċess fiżiku bl-ingrossa passiv għan-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi, inkluż aċċess għall-fibra skura jew is-separazzjoni tal-fibra, ipprovduti mill-istess operatur ta' network u adattati għall-forniment tal-VHCN, dment li dan l-aċċess jiġi offrut b'termini u kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli.

L-Istati Membri jistgħu jipprevedu li l-operaturi ta' networks u l-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien ta' infrastruttura fiżika jew jikkontrollawha jistgħu jirrifjutaw l-aċċess għal infrastruttura fiżika speċifika meta d-disponibbiltà ta' mezzi alternattivi vijabbli ta' aċċess bl-ingrossa miftuħ nondiskriminatorju għal networks tal-komunikazzjoni b'kapaċità kbira ħafna pprovduti mill-istess operatur ta' network jew mill-istess korp pubbliku, sakemm:

i. tali mezzi alternattivi ta' aċċess bl-ingrossa jiġu offruti b'termini u kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli; u

ii. il-proġett ta' varar tal-operatur li jagħmel it-talba jindirizza l-istess żona ta' kopertura u ma jkun hemm ebda network ieħor tal-fibra li jservi din iż-żona ta' kopertura li jikkonnettja l-bini tal-utent finali (FttP).

Fil-każ li jiġi rrifjutat l-għoti ta' aċċess, l-operatur ta' network jew il-korp tas-settur pubbliku li jkun is-sid tal-infrastruttura fiżika jew li jikkontrollaha għandu jikkomunika bil-miktub lil dawk li qed ifittxu l-aċċess ir-raġunijiet speċifiċi u dettaljati għal tali rifjut mill-aktar fis possibbli, u mhux aktar tard minn xahrejn mid-data tal-wasla tat-talba kompleta għall-aċċess, għajr għall-infrastruttura nazzjonali kritika kif definita skont il-liġi nazzjonali, li għaliha ma għandhomx ikunu meħtieġa raġunijiet speċifiċi u dettaljati fil-komunikazzjoni tar-rifjut lil dawk li qed jitolbu aċċess.

4. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu jew jaħtru korp biex jikkoordina t-talbiet tal-aċċess għall-infrastruttura fiżika li tkun il-proprjetà ta' korpi tas-settur pubbliku jew ikkontrollata minnhom, jipprovdu pariri legali u tekniċi permezz tan-negozjar ta' termini u kundizzjonijiet tal-aċċess, u jiffaċilitaw l-għoti tal-informazzjoni permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni kif imsemmi fl-Artikolu 10.

5. L-infrastruttura fiżika li diġà hi soġġetta għall-obbligi tal-aċċess imposti mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali skont id-Direttiva (UE) 2018/1972, minn awtoritajiet kompetenti oħra jew li tirriżulta mill-applikazzjoni tar-regoli tal-Unjoni dwar l-għajnuna mill-Istat ma għandhiex tkun soġġetta għall-obbligi stabbiliti fil-paragrafi 1, 2 u 3, sakemm dawk l-obbligi tal-aċċess ikunu fis-seħħ.

6. Il-korpi tas-settur pubbliku li jkunu sidien ta' infrastruttura fiżika jew ta' ċerti kategoriji ta' infrastruttura fiżika, jew li jikkontrollawha, ma jistgħux japplikaw il-paragrafi 1, 2 u 3 għal dik l-infrastruttura fiżika jew dawk il-kategoriji ta' infrastruttura fiżika minħabba raġunijiet ta' valur arkitettoniku, storiku, reliġjuż jew ambjentali, jew minħabba raġunijiet ta' sigurtà pubblika, difiża, sikurezza u saħħa. L-Istati Membri għandhom jidentifikaw din l-infrastruttura fiżika jew dawn il-kategoriji ta' infrastruttura fiżika fit-territorji tagħhom abbażi ta' raġunijiet ġustifikati u proporzjonati. Il-lista ta' kategoriji ta' infrastruttura fiżika u l-kriterji applikati biex dawn jiġu identifikati għandhom jiġu ppubblikati permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

7. L-operaturi għandu jkollhom id-dritt li joffru aċċess għall-infrastruttura fiżika tagħhom għall-fini tal-introduzzjoni tan-networks, għajr in-networks tal-komunikazzjonijiet elettroniċi jew il-faċilitajiet assoċjati.

8. Dan l-Artikolu għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-dritt għall-proprjetà tas-sid tal-infrastruttura fiżika meta l-operatur tan-network jew il-korp tas-settur pubbliku ma jkunx is-sid, u għad-dritt għall-proprjetà ta' partijiet terzi oħra, bħas-sidien tal-artijiet u s-sidien ta' proprjetà privata jew, fejn applikabbli, għad-drittijiet tal-inkwilini.

9. L-Istati Membri jistgħu jipprovdu gwida dwar l-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu.

Artikolu 4

Trasparenza fuq l-infrastruttura fiżika

1. Biex jitlob aċċess għall-infrastruttura fiżika f'konformità mal-Artikolu 3, kull operatur għandu jkollu d-dritt ta' aċċess, meta jitolbu, għall-informazzjoni minima li ġejja dwar l-infrastruttura fiżika eżistenti b'format elettroniku permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni:

(a) il-post u r-rotta ġeoreferenzjati;

(b) it-tip u l-użu attwali tal-infrastruttura;

(c) punt tal-kuntatt.

Din l-informazzjoni minima għandha tkun aċċessibbli, b'termini proporzjonati, nondiskriminatorji u trasparenti u, fi kwalunkwe każ, fi żmien 15-il jum tax-xogħol minn meta tiġi sottomessa t-talba għall-informazzjoni. F'każijiet ġustifikati kif xieraq, din l-iskadenza tista' tiġi estiża bi 15-il jum tax-xogħol. L-operaturi li jitolbu aċċess għandhom jiġu infurmati bl-iskadenza l-ġdida permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

Kull operatur li jitlob aċċess għall-informazzjoni skont dan l-Artikolu għandu jispeċifika ż-żona fejn ikun beħsiebu jintroduċi l-elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati.

L-aċċess għall-informazzjoni minima jista' jkun limitat jew irrifjutat biss meta meħtieġ biex jiġu żgurati s-sigurtà ta' ċerti binjiet li jkunu proprjetà ta' korpi tas-settur pubbliku jew ikkontrollati minnhom, is-sigurtà tan-networks u l-integrità tagħhom, is-sigurtà nazzjonali, is-sigurtà tal-infrastruttura kritika nazzjonali, is-saħħa jew is-sikurezza pubblika, fejn l-infrastrutturi fiżiċi ma jkunux soġġetti għal obbligi tal-aċċess skont l-Artikolu 3(6), jew minħabba raġunijiet ta' kunfidenzjalità jew sigrieti kummerċjali u operattivi.

2. L-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku għandhom jagħmlu disponibbli l-informazzjoni minima msemmija fil-paragrafu 1 permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni u b'format elettroniku, u għandhom jibdew jagħmlu dan mhux aktar tard minn 24 xahar wara d-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament. Bl-istess kundizzjonijiet, l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku għandhom jagħmlu disponibbli minnufih kull aġġornament għal dik l-informazzjoni u kull informazzjoni minima ġdida msemmija fil-paragrafu 1. F'każ li l-operaturi tan-network jew il-korpi tas-settur pubbliku ma jikkonformawx mal-obbligu stipulat fil-paragrafu 1, l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jitolbu li l-informazzjoni nieqsa msemmija fil-paragrafu 1 issir disponibbli b'format elettroniku permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni, fi żmien 15-il jum tax-xogħol wara li jkunu rċevew it-talba, mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-Istati Membri jimponu penali fuq l-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku li jkunu s-sidien tal-infrastruttura fiżika jew li jikkontrollawha talli ma jkunux ikkonformaw ma' dan l-obbligu.

3. L-operaturi tan-networks u l-korpi tas-settur pubbliku għandhom jissodisfaw it-talbiet raġonevoli għal stħarriġiet fuq il-post ta' elementi speċifiċi tal-infrastruttura fiżika tagħhom meta ssir talba speċifika minn operatur. Dawn it-talbiet għandhom jispeċifikaw l-elementi tal-infrastruttura fiżika kkonċernata biex jiġu introdotti l-elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati. L-istħarriġiet fuq il-post tal-elementi speċifikati tal-infrastruttura fiżika għandu jingħata b'termini proporzjonati, nondiskriminatorji u trasparenti fi żmien xahar wieħed (1) mid-data tal-wasla tat-talba, soġġett għal-limitazzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 1, ir-raba' subparagrafu. L-Istati Membri jistgħu jispeċifikaw rekwiżiti dettaljati għal talba bħal din.

4. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-paragrafi 1, 2 u 3 ma għandhomx japplikaw għall-infrastruttura nazzjonali kritika kollha jew partijiet minnha, kif definit fil-liġi nazzjonali għal raġunijiet ta' sigurtà.

5. Il-paragrafi 1, 2 u 3 ma għandhomx japplikaw:

(a) fil-każ tal-infrastruttura fiżika li mhix adattata teknikament għall-introduzzjoni ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati"; jew

(b) f'każijiet speċifiċi meta l-obbligu li tingħata informazzjoni dwar ċerti tipi eżistenti ta' infrastruttura fiżika skont l-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 1 ikun sproporzjonat, abbażi ta' analiżi tal-kostbenefiċċji mwettqa mill-Istati Membri u abbażi ta' konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati; jew

(c) fejn l-infrastrutturi fiżiċi ma jkunux soġġetti għal obbligi tal-aċċess f'konformità mal-Artikolu 3(6).

Il-ġustifikazzjoni, il-kriterji u l-kundizzjonijiet biex tiġi applikata kull eċċezzjoni bħal din għandhom jiġu ppubblikati permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

6. L-operaturi li jiksbu aċċess għall-informazzjoni skont dan l-Artikolu għandhom jieħdu miżuri xierqa biex jiżguraw ir-rispett għall-kunfidenzjalità u għas-sigrieti kummerċjali u operattivi.

Artikolu 5

Koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili

1. Il-korpi tas-settur pubbliku li huma s-sidien ta' infrastruttura fiżika jew jikkontrollawha u l-operaturi kollha tan-networks għandu jkollhom id-dritt li jinnegozjaw ftehimiet dwar il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili, inkluż dwar it-tqassim proporzjonat tal-kostijiet, ma' operaturi oħra biex jiġu introdotti elementi tan-networks b'kapaċità għolja ħafna jew l-faċilitajiet assoċjati.

2. Il-korpi tas-settur pubbliku li huma s-sidien ta' infrastruttura fiżika jew jikkontrollawha u l-operaturi kollha tan-networks, meta jwettqu jew jippjanaw li jwettqu, direttament jew indirettament, xogħlijiet ċivili ffinanzjati għalkollox jew parzjalment b'mezzi pubbliċi, kull operatur tan-network, inkluż il-korpi tas-settur pubbliku, għandu jissodisfa kull talba raġonevoli bil-miktub għal koordinazzjoni ta' dawk ix-xogħlijiet ċivili b'termini trasparenti u nondiskriminatorji li jagħmlu l-operaturi biex jiġu introdotti elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati. L-Istati Membri jistgħu jispeċifikaw rekwiżiti dettaljati għal talba bħal din, inkluż f'każijiet ta' finanzjament parzjali.

Dawn it-talbiet għandhom jiġu ssodisfati diment li jiġu ssodisfati wkoll l-kundizzjonijiet kumulattivi li ġejjin:

(a) ma jkunux jinvolvu kostijiet addizzjonali irrekuperabbli, inkluż dawk ikkawżati minn dewmien addizzjonali, għall-operatur tan-network li inizjalment kien ippreveda x-xogħlijiet ċivili inkwistjoni, mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li jintlaħaq qbil dwar it-tqassim proporzjonat tal-kostijiet bejn il-partijiet ikkonċernati;

(b) l-operatur tan-network li inizjalment kien ippreveda x-xogħlijiet ċivili jibqa' jkollu kontroll tal-koordinazzjoni tax-xogħlijiet;

(c) it-talba tal-koordinazzjoni tiġi ppreżentata mill-aktar fis possibbli u, meta jkun meħtieġ permess, fi żmien xahrejn (2) qabel is-sottomissjoni tal-proġett finali lill-awtoritajiet kompetenti tal-għoti tal-permessi.

3. Talba għall-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili magħmula minn impriża li tipprovdi jew li hi awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi lil impriża li tipprovdi jew li hi awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi tista' titqies mhux raġonevoli meta jiġu ssodisfati ż-żewġ kundizzjonijiet li ġejjin:

(a) it-talba tikkonċerna żona li kienet soġġetta għal xi waħda minn dawn:

(i) previżjoni tal-ilħuq minn networks tal-broadband, inkluż minn VHCN skont l-Artikolu 22(1) tad-Direttiva (UE) 2018/1972;

(ii) stedina biex tiġi dikjarata l-intenzjoni li jiġi introdott VHCN skont l-Artikolu 22(3) tad-Direttiva (UE) 2018/1972;

(iii) konsultazzjoni pubblika għall-applikazzjoni tar-regoli tal-Unjoni dwar l-għajnuna mill-Istat;

(b) l-impriża rikjedenti naqset milli tesprimi l-intenzjoni tagħha li tintroduċi VHCN fiż-żona msemmija fil-punt (a) b'xi waħda mill-aktar proċeduri reċenti minn dawk elenkati f'dak il-punt li jkopru l-perjodu li matulu ssir it-talba għal koordinazzjoni.

Jekk talba għal koordinazzjoni titqies mhux raġonevoli abbażi tal-ewwel subparagrafu, l-impriża li tipprovdi jew li hi awtorizzata tipprovdi networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi li tirrifjuta l-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili għandha tintroduċi infrastruttura fiżika b'kapaċità biżżejjed biex takkomoda l-ħtiġijiet raġonevoli futuri possibbli tal-aċċess tal-partijiet terzi.

4. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-paragrafi 2 u 3 ma għandhomx japplikaw għal tipi ta' xogħlijiet li jkollhom ambitu limitat, bħal mil-lat ta' valur, daqs jew tul taż-żmien, jew għall-infrastruttura nazzjonali kritika. L-Istati Membri għandhom jidentifikaw it-tip ta' xogħlijiet ċivili li jitqiesu li jkollhom ambitu limitat jew li jkunu relatati, abbażi tal-liġi tal-Unjoni jew il-liġi nazzjonali, mal-infrastruttura nazzjonali kritika abbażi ta' raġunijiet ġustifikati kif xieraq u proporzjonati. L-informazzjoni dwar dawn it-tipi ta' xogħlijiet ċivili għandha tiġi ppubblikata permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma jippubblikawx informazzjoni relatata mal-infrastruttura nazzjonali kritika.

5. L-Istati Membri jistgħu jipprovdu gwida dwar l-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu.

Artikolu 6

Trasparenza fuq ix-xogħlijiet ċivili ppjanati

1. Biex jitlob il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili msemmija fl-Artikolu 5.2, kull operatur tan-network għandu jagħmel disponibbli b'format elettroniku permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni l-informazzjoni minima li ġejja:

(a) il-post ġeoreferenzjat u t-tip ta' xogħlijiet;

(b) l-elementi tal-infrastruttura fiżika involuta;

(c) id-data stmata għall-bidu tax-xogħlijiet u t-tul tagħhom;

(d) id-data stmata għas-sottomissjoni tal-proġett finali lill-awtoritajiet kompetenti għall-għoti tal-permessi, meta applikabbli;

(e) punt tal-kuntatt.

L-operatur tan-network għandu jiżgura li l-informazzjoni msemmija fl-ewwel subparagrafu għax-xogħlijiet ċivili ppjanati relatati mal-infrastruttura fiżika tiegħu tkun korretta u aġġornata u ssir disponibbli minnufih, permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. Dan irid isir malli l-informazzjoni tkun disponibbli għall-operatur tan-network u, fi kwalunkwe każ u meta jkun previst xi permess, fi żmien tliet xhur qabel ma l-applikazzjoni għall-permess tiġi sottomessa l-ewwel darba lill-awtoritajiet kompetenti.

Sabiex jiġu ffaċilitati ftehimiet dwar il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili meta jkunu qed jinbnew jew jiġu rinnovati toroq urbani jew bankini taħt is-sjieda jew il-kontroll ta' korpi tas-settur pubbliku, il-korpi tas-settur pubbliku għandhom jagħmlu disponibbli b'format elettroniku permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni l-informazzjoni msemmija fl-ewwel subparagrafu. Dan għandu jsir malli l-informazzjoni tkun disponibbli għall-korp tas-settur pubbliku u, fi kwalunkwe każ u meta jintalab permess, fi żmien tliet xhur qabel ma l-applikazzjoni għall-permess tiġi sottomessa l-ewwel darba lill-awtoritajiet kompetenti.

L-operaturi għandu jkollhom id-dritt ta' aċċess għall-informazzjoni minima msemmija fl-ewwel subparagrafu b'format elettroniku, meta jitolbuh, permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. It-talba tal-aċċess għall-informazzjoni għandha tispeċifika ż-żona fejn l-operatur rikjedenti jkun beħsiebu jintroduċi l-elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati. Fi żmien 15-il jum tax-xogħol mid-data tal-wasla tat-talba tal-informazzjoni, l-informazzjoni mitluba għandha ssir disponibbli b'termini proporzjonati, nondiskriminatorji u trasparenti. F'każijiet ġustifikati kif xieraq, din l-iskadenza tista' tiġi estiża bi 15-il jum tax-xogħol. L-aċċess għall-informazzjoni minima jista' jkun limitat jew irrifjutat biss sal-punt meħtieġ biex jiġu żgurati s-sigurtà tan-networks, inkluż dik tal-infrastrutturi kritiċi, u l-integrità tagħhom, is-sigurtà nazzjonali, is-saħħa jew is-sikurezza pubblika, il-kunfidenzjalità jew is-sigrieti kummerċjali u operattivi.

2. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-paragrafu 1 ma għandux japplika għall-informazzjoni dwar it-tipi ta' xogħlijiet ċivili li jkollhom ambitu limitat, bħal mil-lat ta' valur, daqs jew tul taż-żmien, fil-każ ta' infrastruttura nazzjonali kritika, jew minħabba raġunijiet ta' sikurezza pubblika, sigurtà nazzjonali jew f'emerġenza. L-Istati Membri għandhom jidentifikaw, abbażi ta' raġunijiet ġustifikati kif xieraq u proporzjonati, it-tipi ta' xogħlijiet ċivili li jitqiesu li jkollhom ambitu limitat jew li jikkonċernaw l-infrastruttura nazzjonali kritika, kif ukoll l-emerġenzi jew ir-raġunijiet tas-sigurtà nazzjonali li jiġġustifikaw li ma jkunux soġġetti għall-obbligu li tingħata l-informazzjoni. L-informazzjoni dwar dawn it-tipi ta' xogħlijiet ċivili esklużi mill-obbligi tat-trasparenza għandha tiġi ppubblikata permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma jippubblikawx informazzjoni relatata mal-infrastruttura nazzjonali kritika.

Artikolu 7

Proċedura tal-għoti tal-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ

1. L-awtoritajiet kompetenti ma għandhomx jillimitaw bla bżonn, **jew** ifixklu l-introduzzjoni ta' xi element ta' VHCN jew faċilitajiet assoċjati. L-Istati Membri għandhom jagħmlu l-almu tagħhom biex jagħmluha aktar faċli li kull regola li tirregola l-kundizzjonijiet u l-proċeduri applikabbli għall-għoti tal-permessi, u d-drittijiet ta' passaġġ, meħtieġa għall-introduzzjoni ta' elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati tkun konsistenti fit-territorju nazzjonali kollu, mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-Istati Membri li jżommu regoli u salvagwardji għall-protezzjoni tas-sikurezza pubblika.

2. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jagħmlu disponibbli kull informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet u l-proċeduri applikabbli għall-għoti tal-permessi u d-drittijiet ta' passaġġ li jingħataw permezz ta' proċeduri amministrattivi, inkluż kull informazzjoni dwar l-eżenzjonijiet fuq uħud mill-permessi jew id-drittijiet ta' passaġġ, jew fuq kollha kemm huma, meħtieġa skont id-dritt nazzjonali jew id-dritt tal-Unjoni, permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni b'format elettroniku.

3. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jiżguraw li l-operaturi jkunu jistgħu jissottomettu, permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni b'format elettroniku, applikazzjonijiet għall-permessi jew drittijiet ta' passaġġ u li jiksbu informazzjoni dwar l-istatus tal-applikazzjoni tagħhom. L-Istati Membri jistgħu jispeċifikaw proċeduri dettaljati biex tinkiseb l-informazzjoni.

4. *imħassar*

5. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jagħtu jew jirrifjutaw il-permessi, għajr id-drittijiet ta' passaġġ, fi żmien massimu ta' erba' (4) xhur mid-data tal-wasla ta' applikazzjoni sħiħa għall-permess.

Il-kompletezza tal-applikazzjoni għall-permess jew id-drittijiet ta' passaġġ għandhom jiddeterminawha l-awtoritajiet kompetenti fi żmien 20 jum tax-xogħol mill-wasla tal-applikazzjoni. Sakemm l-awtoritajiet kompetenti ma jkunux stiednu lill-applikant jipprovdi xi informazzjoni nieqsa f'dak il-perjodu, l-applikazzjoni għandha titqies sħiħa.

L-ewwel u t-tieni subparagrafu għandhom ikunu mingħajr preġudizzju għal skadenzi jew obbligi speċifiċi oħra stabbiliti għat-twettiq xieraq tal-proċedura, applikabbli għall-proċedura tal-għoti tal-permessi, inkluż il-proċedimenti tal-appell, f'konformità mad-dritt tal-Unjoni jew mal-liġi nazzjonali f'konformità mad-dritt tal-Unjoni.

Bħala eċċezzjoni u abbażi ta' raġuni ġustifikata, l-iskadenza ta' erba' xhur imsemmija fl-ewwel subparagrafu u fil-paragrafu 6 tista' tiġi estiża mill-awtorità kompetenti b'inizjattiva tagħha stess. Kull estensjoni għandha tkun l-iqsar possibbli u ma għandhiex taqbeż l-erba' xhur, għajr meta din tkun meħtieġa biex jiġu ssodisfati skadenzi jew obbligi speċifiċi oħra stabbiliti għat-twettiq xieraq tal-proċedura li jkunu applikabbli għall-proċedura tal-għoti tal-permessi, inkluż il-proċedimenti tal-appell, skont id-dritt tal-Unjoni jew il-liġi nazzjonali f'konformità mad-dritt tal-Unjoni. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-raġunijiet li jiġġustifikaw dik l-estensjoni u jippubblikawhom minn qabel permezz tal-punti uniċi tal-informazzjoni.

Kull rifjut ta' permess jew dritt ta' passaġġ għandu jiġi ġustifikat kif xieraq abbażi ta' kriterji oġġettivi, trasparenti, nondiskriminatorji u proporzjonati.

6. B'deroga mill-Artikolu 43(1)(a) tad-Direttiva (UE) 2018/1972, meta d-drittijiet ta' passaġġ fuq jew taħt proprjetà pubblika jew, fejn ikun applikabbli, proprjetà privata, bl-awtorizzazzjoni minn qabel tas-sid jew f'konformità mal-liġi nazzjonali, ikunu meħtieġa għall-introduzzjoni tal-elementi ta' VHCN jew il-faċilitajiet assoċjati flimkien mal-permessi, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jagħtu dawk id-drittijiet ta' passaġġ fi żmien il-perjodu ta' erba' (4) xhur mid-data tal-wasla tal-applikazzjoni kompluta, għajr fil-każ ta' esproprjazzjoni.

7. *imħassar*

8. L-Istati Membri, f'konformità mal-liġi nazzjonali, jistgħu jispeċifikaw il-kategoriji tal-introduzzjoni tal-elementi ta' VHCN jew tal-faċilitajiet assoċjati li ma għandhom ikunu soġġetti għal ebda proċedura tal-għoti tal-permessi skont it-tifsira ta' dan l-Artikolu.

9. L-Istati Membri jistgħu, fost l-oħrajn, jitolbu permessi għall-introduzzjoni tal-elementi ta' VHCN jew tal-faċilitajiet assoċjati f'bini jew f'siti ta' valur arkitettoniku, storiku, reliġjuż jew ambjentali protetti f'konformità mal-liġi nazzjonali jew, meta meħtieġ, minħabba raġunijiet ta' sikurezza pubblika, ta' sigurtà tal-infrastruttura kritika jew raġunijiet ambjentali.

10. Il-permessi, għajr id-drittijiet ta' passaġġ, meħtieġa għall-introduzzjoni tal-elementi ta' VHCN jew tal-faċilitajiet assoċjati, ma għandhomx ikunu soġġetti għal tariffi jew imposti li jmorru lil hinn mill-kostijiet amministrattivi kif previst, *mutatis mutandis*, fl-Artikolu 16 tad-Direttiva (UE) 2018/1972.

Artikolu 8

Infrastruttura fiżika u wajers tal-fibra ġol-bini

1. Il-bini kollu li jkun għadu kif inbena, jew dak li jkun għaddej minn xogħlijiet kbar ta' rinnovazzjoni, inkluż bini b'ħafna abitazzjonijiet li fih elementi bi sjieda konġunta, fil-post tal-utent finali, li għalih ikunu tressqu applikazzjonijiet għall-permessi tal-bini wara 24 xahar mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, għandu jkun mgħammar b'punt ta' aċċess għall-bini, infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, u l-wajers tal-fibra ġol-bini, inklużi konnessjonijiet sal-punti tat-terminazzjoni tan-network, jew, f'dawk l-Istati Membri fejn huwa permess li l-punt tat-terminazzjoni tan-network jitqiegħed barra mill-post partikolari tal-utent finali, sal-punt fiżiku fejn l-utent finali jaqbad biex jaċċessa n-network pubbliku.

2. *imħassar*

3. Jekk ma jżidx b'mod sproporzjonat il-kostijiet tax-xogħlijiet ta' rinnovazzjoni u jkun teknikament fattibbli, sa 24 xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, il-bini kollu fil-post tal-utenti finali, inklużil-elementi tiegħu taħt sjieda konġunta, li jkun għaddej minn rinnovazzjonijiet maġġuri kif definit fil-punt 10 tal-Artikolu 2 tad-Direttiva 2010/31/UE għandu jkun mgħammar b'punt ta' aċċess tal-bini, infrastruttura fiżika ġol-bini lesta għall-fibra, u l-wajers tal-fibra ġol-bini, inkluż konnessjonijiet sal-punti tat-terminazzjoni tan-network, jew, f'dawk l-Istati Membri fejn jitħalla jitqiegħed il-punt tat-terminazzjoni tan-network barra mill-post partikolari tal-utent finali, sal-punt fiżiku fejn l-utent finali jaqbad biex jaċċessa n-network pubbliku.

4. L-Istati Membri għandhom jadottaw l-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi rilevanti li huma meħtieġa għall-implimentazzjoni tal-paragrafi 1, u 3 sa mhux aktar tard minn 18-il xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament. Dawk l-istandards jew speċifikazzjonijiet tekniċi jistgħu jinkludu:

(a) l-ispeċifikazzjonijiet tal-punt ta' aċċess għall-bini u l-ispeċifikazzjonijiet tal-interfaċċa tal-fibra;

(b) l-ispeċifikazzjonijiet tal-kejbil;

(c) l-ispeċifikazzjonijiet tas-sokit;

(d) l-ispeċifikazzjonijiet għall-pajpijiet flessibbli jew il-kanali żgħar;

(e) l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi meħtieġa biex tiġi evitata interferenza mal-kejbils elettriċi;

(f) ir-raġġ minimu tal-liwja;

(g) speċifikazzjonijiet tekniċi għall-installazzjoni tal-kejbils.

5. Bini mgħammar f'konformità ma' dan l-Artikolu għandu jkun eliġibbli, fuq bażi volontarja u skont il-proċeduri stabbiliti mill-Istati Membri, li jirċievi tikketta "lest għall-fibra", fejn l-Istati Membri jkunu għażlu li jintroduċu t-tali tikketta.

6. L-Istati Membri jistgħu jistabbilixxu skemi taċ-ċertifikazzjoni biex juru l-konformità mal-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi msemmija fil-paragrafu 4, u biex jikkwalifikaw għat-tikketta "lest għall-fibra" prevista fil-paragrafu 5. L-Istati Membri jistgħu jagħmlu l-ħruġ tal-permessi tal-bini msemmija fil-paragrafi 1 u 3 soġġett għall-konformità mal-istandards jew l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi msemmija f'dan il-paragrafu abbażi ta' proġett tekniku, u meta applikabbli, il-permess għall-użu tal-bini għall-finijiet maħsuba tiegħu wara t-tlestija tal-kostruzzjoni, abbażi ta' rapport tat-test iċċertifikat jew proċedura simili stabbilita mill-Istati Membri, li tista' tinkludi spezzjoni fuq il-post tal-bini jew kampjun rappreżentattiv tagħhom.

7. Il-paragrafi 1 u 3 ma għandhomx japplikaw għal ċerti kategoriji ta' bini, meta l-konformità ma' dawk il-paragrafi tkun sproporzjonata, mil-lat ta' kostijiet għal sidien individwali jew konġunti abbażi ta' elementi oġġettivi. L-Istati Membri għandhom jidentifikaw dawn il-kategoriji tal-bini abbażi ta' raġunijiet ġustifikati kif xieraq u proporzjonati.

8. L-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li l-paragrafi 1 u 3 ma għandhomx japplikaw, jew japplikaw b'adattamenti tekniċi xierqa, għal ċerti tipi ta' bini, bħal kategoriji speċifiċi ta' monumenti, bini storiku, bini militari u bini użat għal finijiet ta' sigurtà nazzjonali, kif definit fil-liġi nazzjonali. L-Istati Membri għandhom jidentifikaw dawn il-kategoriji tal-bini abbażi ta' raġunijiet ġustifikati kif xieraq u proporzjonati. L-informazzjoni dwar dawn il-kategoriji tal-bini għandha tiġi ppubblikata permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni.

Artikolu 9

Aċċess għall-infrastruttura fiżika ġol-bini

1. Soġġett għall-paragrafu 3, l-ewwel subparagrafu, kull fornitur ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi għandu jkollu d-dritt li jintroduċi n-network tiegħu bi spejjeż tiegħu sal-punt ta' aċċess tal-bini.

2. Soġġett għall-paragrafu 3, kull fornitur ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi għandu jkollu d-dritt tal-aċċess għal kwalunkwe infrastruttura fiżika eżistenti ġol-bini biex jintroduċi elementi ta' VHCN jekk id-duplikazzjoni tkun teknikament impossibbli jew ekonomikament ineffiċjenti.

3. Kull detentur ta' dritt li juża l-punt ta' aċċess u l-infrastruttura fiżika ġol-bini għandu jissodisfa t-talbiet raġonevoli kollha tal-aċċess għall-punt ta' aċċess u għall-infrastruttura fiżika ġol-bini mingħand il-fornituri tan-networks pubbliċi tal-komunikazzjonijiet elettroniċi b'termini u kundizzjonijiet ġusti, raġonevoli u nondiskriminatorji, inkluż il-prezz, meta xieraq. L-Istati Membri jistgħu jispeċifikaw rekwiżiti dettaljati għal dawn it-talbiet.

4. Fin-nuqqas ta' infrastruttura fiżika disponibbli ġol-bini lesta għall-fibra, kull fornitur ta' networks pubbliċi tal-komunikazzjoni elettronika għandu jkollu d-dritt li jtemm in-network tiegħu fil-bini tal-abbonat, soġġett għall-qbil tas-sid jew tal-abbonat, bl-użu tal-infrastruttura eżistenti ġol-bini, sal-punt li tkun disponibbli u aċċessibbli skont il-paragrafu 3, u dment li din timminimizza l-impatt fuq il-proprjetà privata ta' partijiet terzi.

5. Dan l-Artikolu għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-dritt għall-proprjetà tas-sid tal-punt ta' aċċess tal-bini jew tal-infrastruttura fiżika ġol-bini, meta d-detentur ta' dritt għall-użu ta' dik l-infrastruttura jew ta' dak il-punt ta' aċċess ma jkunx is-sid, u għad-dritt għall-proprjetà ta' partijiet terzi oħra, bħas-sidien tal-artijiet u s-sidien tal-bini.

6. L-Istati Membri jistgħu jipprovdu gwida dwar l-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu.

Artikolu 10

Diġitalizzazzjoni tal-punti uniċi tal-informazzjoni

1. Il-punti uniċi tal-informazzjoni għandhom jagħmlu l-għodod diġitali xierqa disponibbli, bħal fil-forma ta' portali web, indirizzi elettroniċi, bażijiet ta' data, pjattaformi diġitali jew applikazzjonijiet diġitali, biex jippermettu l-eżerċitar online tad-drittijiet kollha u l-konformità mal-obbligi kollha stabbiliti f'dan ir-Regolament.

2. L-Istati Membri jistgħu jinterkollegaw jew jintegraw għalkollox jew parzjalment diversi għodod diġitali li jappoġġaw il-punti uniċi tal-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1, kif xieraq.

3. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu punt tad-dħul diġitali nazzjonali uniku, li jkun jikkonsisti f'interfaċċa komuni tal-utenti li tiżgura aċċess bla xkiel għall-punti uniċi tal-informazzjoni diġitalizzati.

Artikolu 11

Soluzzjoni tat-tilwim

1. Mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-każ jiġi riferut quddiem qorti, kull parti għandha tkun intitolata li tirreferi tilwima li tista' tinqala' quddiem il-korp nazzjonali kompetenti tas-soluzzjoni tat-tilwim stabbilit skont l-Artikolu 12:

(a) meta l-aċċess għall-infrastruttura eżistenti jiġi rrifjutat jew ma jkunx intlaħaq qbil dwar it-termini u l-kundizzjonijiet speċifiċi, inkluż il-prezz, fi żmien **xahrejn** mid-data tal-wasla tat-talba tal-aċċess skont l-Artikolu 3;

(b) b'rabta mad-drittijiet u l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 4 u 6, inkluż meta l-informazzjoni mitluba ma tingħatax fi żmien ħmistax-il jum tax-xogħol, jew f'każijiet ġustifikati kif xieraq, fi żmien ħmistax-il jum tax-xogħol oħra, wara li tiġi sottomessa t-talba skont l-Artikolu 4, u fi żmien ġimagħtejn wara li tiġi sottomessa t-talba skont l-Artikolu 6;

(c) meta ma jkunx intlaħaq qbil dwar il-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili skont l-Artikolu 5(2) fi żmien xahar wieħed (1) mid-data tal-wasla tat-talba formali tal-koordinazzjoni tax-xogħlijiet ċivili; jew

(d) meta ma jkunx intlaħaq qbil dwar l-aċċess għall-infrastruttura fiżika ġol-bini msemmi fl-Artikolu 9(2) jew (3) fi żmien xahar wieħed (1) mid-data tal-wasla tat-talba formali tal-aċċess;

1a. L-Istati Membri jistgħu jipprevedu li, fil-każ tat-tilwim imsemmi fil-paragrafu 1, il-punt (a) u (d), meta l-entità li mingħandha l-operatur talab aċċess tkun fl-istess ħin l-entità intitolata li tagħti d-dritt ta' passaġġ lill-proprjetà li fuqha, li fiha jew taħtha jinsab is-suġġett tal-aċċess, il-korp nazzjonali kompetenti għas-soluzzjoni tat-tilwim jista' isolvi t-tilwima rigward id-dritt ta' passaġġ.

2. Filwaqt li jqis bis-sħiħ il-prinċipju tal-proporzjonalità, il-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim imsemmi fil-paragrafu 1 għandu joħroġ deċiżjoni vinkolanti biex isolvi t-tilwima sa mhux aktar tard minn:

(a) fi żmien erba' xhur mid-data tal-wasla tat-talba tas-soluzzjoni tat-tilwim, fir-rigward tat-tilwim imsemmi fil-paragrafu 1, il-punt (a);

(b) fi żmien xahrejn mid-data tal-wasla tat-talba tas-soluzzjoni tat-tilwim, fir-rigward tat-tilwim imsemmi fil-paragrafu 1, il-punti (b), (c) u (d).

Dawk l-iskadenzi jistgħu jiġu estiżi biss f'ċirkostanzi eċċezzjonali ġustifikati kif xieraq.

3. Fir-rigward tat-tilwim imsemmi fil-paragrafu 1, il-punti (a), (c) u (d), tad-deċiżjoni tal-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim tista' tikkonsisti fl-istabbiliment ta' termini u kundizzjonijiet ġusti u raġonevoli, inkluż il-prezz, meta xieraq.

Meta t-tilwima tkun relatata mal-aċċess għall-infrastruttura ta' operatur u l-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim ikun l-awtorità regolatorja nazzjonali, għandhom jitqiesu l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 3 tad-Direttiva (UE) 2018/1972, meta xieraq.

4. Dan l-Artikolu **huwa** b'żieda ma' u mingħajr preġudizzju tar-rimedji u l-proċeduri ġudizzjarji f'konformità mal-Artikolu 47 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, u huma mingħajr preġudizzju għalihom[18].

Artikolu 12

Korpi kompetenti

1. Kull kompitu assenjat lill-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim għandu jitwettaq minn korp kompetenti wieħed jew aktar, li jista' jkun korp eżistenti.

---

[18] Il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (ĠU C 326, 26.10.2012, p. 391-407)

2. Il-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim għandu jkun legalment distint u funzjonalment indipendenti minn kwalunkwe operatur tan-network u minn kwalunkwe korp tas-settur pubbliku li jkun sid tal-infrastruttura fiżika involuta fit-tilwim, jew li jikkontrollaha. L-Istati Membri li jibqa' jkollhom is-sjieda jew il-kontroll tal-operaturi tan-networks għandhom jiżguraw separazzjoni strutturali effettiva tal-funzjonijiet relatati mal-proċeduri nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim u dawk tal-punt uniku tal-informazzjoni minn attivitajiet assoċjati mas-sjieda jew mal-kontroll.

Il-korpi nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim għandhom jaġixxu b'mod indipendenti u oġġettiv, u ma għandhomx ifittxu jew jieħdu struzzjonijiet minn xi korp ieħor meta jiddeċiedu dwar it-tilwim sottomess lilhom. Dan ma għandux jipprevjeni superviżjoni f'konformità mal-liġi nazzjonali. Il-korpi tal-appell kompetenti biss għandu jkollhom is-setgħa li jissospendu jew ibiddlu d-deċiżjonijiet tal-korpi nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim.

3. Il-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim jista' jitlob xi ħlasijiet biex ikopri l-kostijiet tat-twettiq tal-kompiti assenjati lilu.

4. Il-partijiet kollha kkonċernati minn tilwima għandhom jikkooperaw bis-sħiħ mal-korp nazzjonali tas-soluzzjoni tat-tilwim.

5. Il-funzjonijiet ta' punt uniku tal-informazzjoni msemmi fl-Artikoli minn 3 sa 8 u 10 għandhom jitwettqu minn korp kompetenti wieħed jew aktar maħtura mill-Istati Membri fil-livell lokali, reġjonali jew nazzjonali, kif xieraq. Biex jiġu koperti l-kostijiet tal-qadi ta' dawk il-funzjonijiet, jistgħu jintalbu ħlasijiet għall-użu tal-punti uniċi tal-informazzjoni.

6. Il-paragrafu 6, l-ewwel subparagafu**,** għandu japplika *mutatis mutandis* għall-korpi kompetenti li jwettqu l-funzjonijiet ta' punt uniku tal-informazzjoni.

7. Il-korpi kompetenti għandhom jeżerċitaw is-setgħat tagħhom b'mod imparzjali, trasparenti u fil-ħin. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li dawn ikollhom ir-riżorsi tekniċi, finanzjarji u umani adegwati biex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom.

8. L-Istati Membri għandhom jippubblikaw il-kompiti rispettivi li jrid iwettaq kull korp kompetenti permezz ta' punt uniku tal-informazzjoni, b'mod partikolari meta dawk il-kompiti jiġu assenjati lil aktar minn korp kompetenti wieħed jew meta l-kompiti assenjati jkunu nbidlu. Meta xieraq, il-korpi kompetenti għandhom jikkonsultaw u jikkooperaw bejniethom dwar kwistjonijiet ta' interess komuni.

9. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni dwar l-identità ta' kull korp kompetenti f'konformità ma' dan l-Artikolu għall-qadi ta' funzjoni skont dan ir-Regolament, u bir-responsabbiltajiet rispettivi tagħhom, sa 12-il xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament u dwar kull modifika tiegħu, qabel ma tali deżinjazzjoni jew modifika tidħol fis-seħħ.

10. Kull deċiżjoni meħuda minn korp kompetenti għandha tkun soġġetta għal appell, f'konformità mal-liġi nazzjonali, quddiem korp tal-appell indipendenti għalkollox, inkluż korp ta' natura ġudizzjarja. L-Artikolu 31 tad-Direttiva (UE) 2018/1972 għandu japplika *mutatis mutandis* għal kull appell skont dan il-paragrafu.

Id-dritt għal appell f'konformità mal-ewwel subparagrafu għandu jkun mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-partijiet li jressqu t-tilwima quddiem il-qorti nazzjonali kompetenti.

[...]

Artikolu 14

Pieni

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u ta' xi deċiżjoni vinkolanti adottata skont dan ir-Regolament mill-korpi kompetenti msemmija fl-Artikolu 12 u għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.

Artikolu 15

Rapport u monitoraġġ

1. Sa ħames snin wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, il-Kummissjoni għandha tippreżenta rapport lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament. Ir-rapport għandu jinkludi sommarju tal-impatt tal-miżuri stabbiliti f'dan ir-Regolament u valutazzjoni tal-progress lejn l-ilħuq tal-objettivi tiegħu, inkluż jekk ir-Regolament jistax jikkontribwixxi aktar biex jintlaħqu l-miri tal-konnettività stabbiliti fid-Deċiżjoni li tistabbilixxi l-Programm ta' Politika tal-2030 dwar id-Deċennju Diġitali u, jekk iva, kif.

2. Għal dak il-għan, il-Kummissjoni tista' titlob informazzjoni mingħand l-Istati Membri, li trid tiġi sottomessa mingħajr dewmien żejjed. B'mod partikolari, sa 24 xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament, l-Istati Membri għandhom, b'kooperazzjoni mill-qrib mal-Kummissjoni, permezz tal-Kumitat tal-Komunikazzjoni stabbilit skont l-Artikolu 118 tad-Direttiva (UE) 2018/1972, jistabbilixxu indikaturi biex jimmonitorjaw b'mod adegwat l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament u l-mekkaniżmu biex jiżguraw il-ġbir perjodiku tad-data u r-rappurtar ta' dan lill-Kummissjoni.

Artikolu 16

Miżuri tranżizzjonali

L-Istati Membri jistgħu jipprevedu li fil-każ ta' muniċipalitajiet b'inqas minn 3,500 abitant, l-iskadenza ta' 24 xahar imsemmija fl-Artikolu 4(2) għandha tkun ta' 36 xahar wara d-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament. Matul dak il-perjodu, dawk il-muniċipalitajiet għandhom jiżguraw li l-informazzjoni disponibbli tkun aċċessibbli għall-operaturi fuq talba.

Artikolu 17

Tħassir

1. Id-Direttiva 2014/61/UE titħassar.

2. Ir-referenzi għad-Direttiva li tħassret għandhom jiġu interpretati bħala referenzi għal dan ir-Regolament u għandhom jinqraw f'konformità mat-tabella ta' korrelazzjoni fl-Anness.

Artikolu 18

Dħul fis-seħħ u applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu jidħol fis-seħħ fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

2. Għandu japplika minn 24 xahar wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*